

KISIR

KİŞİLER:

ALİ DAYI
HANİFE BACI
VELİ ÇAVUŞ
FATMA HALA
ZEYNEP
HÜSEYİN
BİRİNCİ GENÇ KIZ-GELİN (YAŞLI KADIN)
İKİNCİ GENÇ KIZ-GELİN (YAŞLI KADIN)
ÜÇÜNCÜ GENÇ KIZ-GELİN(YAŞLI KADIN)
BİRİNCİ DELİKANLI
İKİNCİ DELİKANLI
ÜÇÜNCÜ DELİKANLI
KOCA BABA
KOCA BABANIN KARISI
SATICI BABA
HASAN DAYI
ŞİH AHMET

Olaylar 1970'li yılların sonlarına doğru Anadolu'nun kırsal bölgelerinden herhangi birinin birkaç yerleşim biriminde (köy ve mezra vb.) geçer.

Not: Gerekirse 'Çocuksuz Baba' türbesindeki Koca Baba, Karısı, röntgenciler ve 'Satı Taşı' çevresindeki Satıcı Baba, satışta bulunan köylüler, Zeynep ve Hüseyin dışındaki oyuncular tarafından oynatarak oyunun kişileri 7-8'e indirilebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1-GELİNLİK KIZI OLMANIN GURURUNU YAŞAYAN ANABABALAR

Sahne 1

Ali dayının evinde bir oda; Ali dayı, Hanife baci, Zeynep

ALİ DAYI(*Kapıdan dışarı doğru*): Güle güle, güle güle.. Bu işten başka hangi iş dersen onu bitiririm Zahide ana. Evden çık de; çıkayım. Sırtında gübre dök de; döküyüm...

HANİFE BACI: Akşama dek odun sök de; sökelim..

İKİSİ BİRDEN: Öl de, ölelim. Ama bu iş için bize yük olma Zahide ana. Verecek kızımız yok bizim Tahsin'in oğluna.

HANİFE BACI: Darılma sakın, beğenmediğimizden değil..

ALİ DAYI: Andımız var, verilmiş sözümüz var. Haydi güle güle git. Sağlıcakla git. Tahsin'e de benden selam söyle.. (*Kapıdan dönüp otururlar. Kız bir kıyıda çorap örmektedir.*)

HANİFE BACI: Bir adamın yetişkin kızı oldu mu, ona rahat yüzü yok. Dünürün biri gelip, biri gidiyor. (*Ali dayının gülmesi bollaşır*) Hıuh senin de bu gülmen yok mu? Ne yani dediklerim yalan mı?

ALİ DAYI: Yok avrat, niçin yalan olsun? Hoşuma gitti sözlerin. Bırak gelsin gitsinler aldırma.

HANİFE BACI: Herşeye bir neden bulur, karşıdakini avutursun.

ALİ DAYI: Bırak gelip gitsinler diyorum. Sen gelinlik kızı olmanın mutluluğunu duy! (*Öykünme içinde*) Eğin dağlarına gitmemişlerdir ama önümüzde eğilirler. Biz yükümüzü yüceye yığdıkça onlar alttan alırlar. Yumuşak bir kedi uysallığıyla sokulurlar. Oysa bilirim ne hin oğlu hindir onlar.. Köprüden geçinceye yani ağızımızdan bir 'Hee' alıncaya dek; 'sen bilirsin, aman dayı', işleri bitti mi;

'sittir ulan ayı oğlu ayı' derler. Bırak ki gelsinler, yalvarıp yakarsınlar. Onların gelip gitmeleriyle, eşliğimiz mi aşınacak? *(O sırada Zeynep dışarı çıkmaya davranır)*

HANİFE BACI: Yeter be herif, yeter konuştuğun. Bak işte kızı utandırdın, dışarı kaçıyor...

ALİ DAYI(*Değişmiş*): Kız gel! Nereye gidiyorsun? Çok mu utandın? Yoksa kızdın mı?

HANİFE BACI: Elbetteki utanır. Böyle şeyler kızın yanında konuşulur mu?

ALİ DAYI: Utanmasına demem birşey ama, üzülmesine müsaade edemem. Oysa sevinmeli bu durumlara. Çünkü üstünlük kazandırıyorlar ona.

HANİFE BACI: Gerekmez ki.. Zati benim kızım köyün biricik güzeli. Görmez misin? Oğlan babaları bunu sezeli; kapımızı su yolu ettiler.

ALİ DAYI(*Zeynep'i tutup oraya getirmişti. O da sessiz bir ağlama tutturmuştur*): Yooo, ağlama! Bunlar sevinç gözyaşları olmalı. Ama kızmaca ve darılmaca ile ilgiliyse, buna asla müsaade edemem. Sen benim hem malımsın hem canımsın. Urba diktirip gömlek giydiren benim sana. Sorsana anana... Seni besleyip büyütene, bu ana getirene dek neler çektik neler! Bu elle tutulur, gözle görülür maddeyi ananla ben varoluşturdum. O maddeyi istediğimizce kullanmak ise benim hakkım. Ben babayııııı!

HANİFE BACI(*İlmli*): Canım herif, kız ne dedi de böyle bağırsın? Sana karşı mı geldi? Birine verdin de ben onu istemem mi dedi?

ALİ DAYI: Bazan bir damla gözyaşı, karşı koyumun kendisidir. Kızım benim malım ve canım; ağla dersem ağlamalı, gül dedim mi dudaklarında gül açılmalı, bendeki neşeyi paylaşmalı.

HANİFE BACI: Öyle ama sevinç her zaman gülmeye kendini göstermezki. Bir kahkahayla dışa vurulmazki.. Bazan yanaklara aşağı süzülen gözyaşı, mutlulukların en canlı anlatımıdır. Elbetteki gelip giden düğümler bizden çok onu sevindiriyor... *(Az durur)* Haydi haydi, dışarıda işimiz var, ağlın damı salkım saçak dökülüyor...

ALİ DAYI: Doğru ya, gidip onaralım davar sığır gelmeden. Gece hayvanlar dışarda kalmamasın. Haydi kızım sen de evi barkı süpür. Belki gelen giden olur. *(Karısına göz kırpar. Hepsini dışarı çıkarlar. Az sonra elinde bir süpürge Zeynep girer ve süpürgeyi duvara dayayıp karşısında diz çöker..)*

ZEYNEP(*Süpürge ile konuşur*): Hanım süpürge, canım süpürge! Tutaklı başın, saçaklı gövden hakkı için söyle. Benimle senin aramızda ne ayırım var? Seni süpürgeci yaptı. Tutağını iplerle tutturup, saçaklarını makasla kırptı. Özenle emek verdi. Ortalığı süpürmen için seni başka ellere devretti, sattı. Diyelim gelin etti. Ne ayırım var aramızda?

SÜPÜRGEDEN GELEN SES *(Bu Zeynep'in kişilik verdiği, süpürge namına çıkardığı sesidir)*: Hanım Zeynep, canım Zeynep! Uzun saçlı güzel başın, dal boyun hakkı için söylüyeyim. Birkaç ayrıntıdan başka, bir ayırım yok seninle benim aramızda. Anan baban senin ustan; emekleri ve yemekleriyle büyüdün. Urba attılar sırtına, gömlek giydirdiler eynine. Büyüdükçe güzelleştin, oldun bir varlık; adı Zeynep, kendisi kız, soyu insan, cinsi kadın... Ama inan sen de hizmet için, kullanılmak için varoluşturuldun. Yok benden farkın! Devredileceksin benim gibi elden ele, yani gelin edileceksin bir yere. Bu senin kader çizgin...

ZEYNEP(*Gözü yaşlı, süpürgeyi eline alıp ve süpürürken*): Doğru dersin benim cici süpürgem. Saçımı süpürge edip, doğduğum günlerde çizilmiş kader çiziminde yürüyeceğim; herkes gibi, tüm köyümün kadınları gibi, anam gibi... *(Doğrulur, dalgın dalgın)* Ah şuramda bir yumru durur, içinde bir sevi büyür.. Çık desem çıkmaz, eri desem erimez. Biliyorum ne etsem bu sevi benden farımaz. O, asker oldu. Yadelerde yaşar şimdi. Belki de hiç bilmez. Değil mi süpürgem, ille de sevdiğime gelin gitmem gerekmez? Büyüsün o, büyüsün buramda. Öldüğümde benimle gider mezara.. *(Kapı vurulur ve Hasan dayı içeri girer. Zeynep'in içini bir umut dalgası kaplar.)*

Sahne 2

Hasan dayı ve öncekiler

HASAN DAYI: Zeynep, benim güzel kızım baban nerede? (*Hayran hayran bakar*)

ZEYNEP(*Utangaç ama sevinçli*): Babamla anam evin arkasında.

HASAN DAYI(*Konuşturmak için*): Ne yapıyorlar orada kızım?

ZEYNEP: Ağılın damını onarmak için az önce gittiler. Buyurun oturun Hasan dayı. Hoş geldiniz (*Elini öper*)

HASAN DAYI: Hoş bulduk kızım... Çok yaşa, el öpen sağolsun. (*Oturur bir kenara*) Haydi yavrum, git ananla babamı çağır gelsinler. Sonra onarırlar ağılı. Gerekirse ben de yardım ederim (*Zeynep çıkar, kendikendine*) Şu kız doğrusu, benim oğlanın huyuna da suyuna da uygun. Bakalım Ali ne diyecek? Allahın emriyle doğrudan doğruya isteyeceğim. Ali'nin de kaburgası kalındır ama bir taş atacağım. Belki gediğine oturturuz. (*Karı koca girer*)

ALİ DAYI(*Yağcı*): Oooo! Hasan dayı hoş geldin, sefalara getirdin sen. (*Tokalaşırlar*)

HANİFE BACI: Sefa geldiniz (*Elini öper. Zeynep de içeri girmiştir*) Kızım odayı süpürmüşsün. Git kapının önünü de süpür bari.

HASAN DAYI: Hanife bacı, maşallah Zeynep arslan gibi kız oldu; sırtın yere gelmez gayri. Elini aldı artık, sana bir iş bırakmaz.

ALİ DAYI(*Sinsice bir övünçle*): Bırakmaz Hasan dayısı bırakmaz. Kırkbin kere maşallah, pire gibi çalışır benim kızım. Anası kadın işlerinden yana elini sıcaktan soğuğa vurmaz oldu.

HANİFE BACI: Dört beş yıldan beridir, tövbeler olsun ocak başına oturmamışım. Nah bir karışken hamur edip, yufka açmasını öğrendi. Çarşı ekmeği gibi de bazlama yapar.

HASAN DAYI(*Koltuktan verir*): Arkadaş adam dediğinde, kız dediğinde soy-sop olmalı. Şu köyde onca kız var. Ama Zeynep gibisi yoktur.

KARI KOCA(*İkisi birden*): Bizim kızımız bir tane..

HASAN DAYI: Dedim ya, soy-sop olmalı. Ana baba olmalı bir kızda, bir delikanlı da.

ALİ DAYI: Öyle elbette. Eyvallah benim kızımın anasının babasının soyu da belli sopyu da..

HASAN DAYI: İyi tanırım ben seni Ali iyi tanırım. Doğduğunu bile bilirim.

ALİ DAYI(*Hasan dayıya söz bırakmaz*): Aman canım şimdi eski harmanları savurma. Avrat haydi şuradan bir kahve yap da içelim.

HASAN DAYI: Yok canım zahmet etmeyin.

ALİ DAYI: Zahmeti yok. Sen benim hem emmimsin hem dayımsın. Ana tarafından da baba tarafından yakınlığımız var. Ayrıca sevip saydığım büyük komşusun, evime buyurmuş gelmişsin; bir kahvede mi içirmiyelim yani? (*Kadın çıkar*)

HASAN DAYI(*Fırsatı yakalamışcasına*): Bak Ali, komşum, öteden beri birbirimize yakınlığımız var. Birbirimizi sever sayarız.

ALİ DAYI(*Az meraklı görünür*): Elbette, hem sever hem de sayarız..

HASAN DAYI: Ben düşündüm ki bu dostluğumuzu uzatalım.

ALİ DAYI: Dediğin şeye bak Hasan dayı. Ayrılık gayrılık mı var? Yoksa sen bizi hısım gözüyle görmüyor musun?

HASAN DAYI: Ooff! Anlatamadım. Elbette görüyorum. Ama ben istiyorum ki...

ALİ DAYI: Vallah pek birşey anlamadım. Senin dilinin altında bir bakla var galiba.

HASAN DAYI: Ben aracı dünür-münür yollamak istemedim. Benim işim dobra dobur..

ALİ DAYI(*Alaycı*): Şimdi anlamaya başladım. Ah ne kafasızım ben! Hanifee, hele gelsene geeel!

HASAN DAYI(*Az içerlemiş*): Dur çağırma canım, önce biz erkek erkeğe konuşalım. (*Değişir birden ve diz çöker*) Allahın emri peygamberin kavliyle kızın Zeynep'i oğlum Ali'ye istemeğe geldim.

HANİFE BACI(*İçeri girmiştir*): Zati ben de geliyordum. Zeynep'e dedim sen yap, sen yap ki daha tatlı olsun kahve (*Bir durgunluk, kocasında ise şeytansı bakışlar vardır*) N'oldu ne var yine?

ALİ DAYI: Bak Hanife Hasan dayı daha yakından bize hısıms olmak istermiş..

HASAN DAYI: Her kişinin gönlünde bir arslan yatar. Benim de gönlümde bu istek yatar. Ama bir andınız, bir sözünüz varsa ne diyeyim?

HANİFE BACI(*Şaşkın görünür*): Anlamadım ki ne demek istediğini!

ALİ DAYI(*Sözcüklerin üzerine basa basa*): Zeynep'i ister Hasan dayı, onun için gelmiş. Başkaları gibi dünür yollamayı, sakalımızın altından geçmeyi gereksememiş. (*ciddi ve değişik tonda*) Bak Hasan dayı, bundan başka ne dersen onu yaparım. Sırtında gübre dök de, dökeyim.

HANİFE BACI(*Kocasını destekler*): Akşama dek odun sök de, sökelim..

KARI KOCA(*İkisi birden*): Öl de, ölelim. Ama bu iş için bize yük olma. Sebebini de hiç sorma.

HASAN DAYI(*Müthiş bozulmuştur*): Hayır hayır, sorarım. Nedenini aramak benim hakkım. Bizi beğenmez misin acaba?

ALİ DAYI: Oğlun da sen de baş tacı. Biliyorum sözüm sana acı geliyor. Allah biliyor, andettim. Sözüm de sözdür benim.

HASAN DAYI(*Kırılmış*): Anladım ama kimedir sözün? Ne zaman verdin? Anlıyayım beni kime satıyorsun? Değerse, bırakayım, helal olsun. Yok yoksa, hemen alınına bağlar bahçeler yazayım. Boynuna altınlar dizeyim. Varımı yoğumu uğruna saçayım.

HANİFE BACI(*Hasan dayının içten heyecanından etkilenmiş*): İnan Hasan dayı, hem dayımsın hem de emmim sayılırsın. Hele karşı taraf bir caysın; benim payıma söz bir, Allah bir...

ALİ DAYI: Caysın olur, niye olmasın? Veririz Ali'ye. Arslan gibi babayığit..

HASAN DAYI(*Aynı heyecan içinde*): Yeğenim, komşum, hısmım! Tanıyayım n'olursun kimmiş hasmım?

ALİ DAYI: Bir töre andı bu. Doğrusu töreye karşı gelirsem, kınanmaktan korkarım toplum içerisinde..

HASAN DAYI: Elbette ki karşı gelemezsin töreye, mal-mülk girse bile araya. Gelenekleri satamazsın paraya.. Kime, nasıl, ne zaman söz verdin? Bileyim, de bana Ali, etme eyleme!

KARI KOCA(*İkisi birden*): Beşik Kertme!

2-“YAPALIM, BEŞİK KERTME YAPALIM”

Sahne 3

Duman rengi bir ışık içinde, aynı odada onsekiz yıl önceki bir an yaşanır. Ortada bir beşik vardır. Genç Hanife bacı çocuk emzirmektedir. Genç Ali dayı bir çifti aracı onarmaktadır...

GENÇ HANİFE BACI: Gördün mü çocuk nasıl sesini kesti. Allah bin kere razı olsun adamdan.

GENÇ ALİ DAYI: Kız avrat herifte bir nefes var pes doğrusu!

GENÇ HANİFE BACI: Çocuğun iki gündenberi gözüne uyku girmiyor, habire bağınyordu.

GENÇ ALİ DAYI: Sanki bizim gözlerimize uyku giriyor muydu ki?

GENÇ HANİFE BACI: Ne yapalım? İki sene bekledik, sonunda Allah kıyıp verdi bir kız. Biz de ona bakmak zorundayız. Rahmetlik anababalarımız bizi kolaylıkla mı büyütüp, yetiştirdiler? *(Kapı çalınır)* Tamam çocuk uyudu. Kapı mı çalınıyor ne?

GENÇ ALİ DAYI: He ya, haydi kalk da aç! *(Kadın kalkıp kapıyı açar ve içeriye Genç Veli Çavuş'la karısı girerler. Karısının sırtında bir beşik vardır.)*

EVSAHİBİ KARIKOCA *(İkisi birden)*: Ooo! Hoş geldiniz, buyurun buyurun.

MİSAFİR KARIKOCA *(İkisi birden)*: Hoş bulduk, hoş bulduk sağolasınız..

GENÇ HANİFE BACI: Siz böyle hangi yel attı? *(Kadının beşiğini indirmesine yardım ederken)* Bizim kapılar küçüktür ama...

GENÇ FATMA HALA: Aman Hanife, bacım öyle kecine kecine niye konuşursun? İşin gücün elinden zaman mı bulabildik? *(Erkekler birbirlerine aldırma anlamında işaretlerler)* Vallah on gündür: Hanife'ye bebek görmeğe gidelim, ha bebek görmeğe gidelim..' dedik, dedik de ancak bugüne denk getirebildik.. *(Zeynep'in yüzünü açar ve getirdikleri hediyeleri korlar.)* Pi piüü pü pü pü! Kırk bin kere maşallah! Mışıl mışıl uyuyor. *(Hepsi çocuğun başına toplanmışlardır)*

GENÇ VELİ ÇAVUŞ*(Şakacı)*: Ulan Ali ite benziyesi sana benziyor tıpkı.

GENÇ ALİ DAYI: Elbette bana benziyecek. *(Gururlu)* Babası benim.

MİSAFİR KARIKOCA: Tanrı size bağışlasın, uzun ömürler versin. *(Ev sahipleri de öteki beşiğin başına giderler)*

EVSAHİBİ KARIKOCA: Sağolasınız. Tanrı sizin yavrunuzu da size bağışlasın..

GENÇ HANİFE BACI: Maşallah maşallah, Fatma bak nasıl da toplamış kırkını çıkarınca. Benimki de hayırlısıyla bir kırkını doldursaydı! Yavrum iki gündür rahatsızdı, zor-zulüm uyuttum.

GENÇ FATMA HALA *(Oturmışlardır)*: Çocuk keyifsiz mi oldu? Topal Abdullah sizden gidiyordu herhalde.

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Tuz mu çevirttiniz?

GENÇ ALİ DAYI: Hiç sorma Veli çavuş, o uyuz Fatoş'un gözü değmiş çocuğa...

GENÇ FATMA HALA: Aman aman kapılardan bacalardan ırak! Zati o kadının gözünün birinde el gibi bir ben var..

GENÇ HANİFE BACI: Yaaa anam, iyi ki çabuk farkına vardık. Yoksa yavrumu gözüylen yiyecekti uyuz Fatoş.

GENÇ ALİ DAYI: Yahu Veli çavuş, o topal Abdullah'da bir nefes var kardaşım, bir nefes var. Herif bizi duayla üç dört kere esnetti, ağızlarımız ayrılı kaldı.

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Çok keskindir nefesi onun. Göze gelenler için birebirdir. Biraz pahalıcadır ama erbabıdır işinin. İyi de diş bağlar. Ben birkaç kez bağlattım, hemen ağrısı kesildi.

GENÇ HANİFE BACI: Geçen yıl ben de bağlattım. İpliği eline alıp, daha düğüm atmadan hırp diye kesildi dişimin ağrısı. İşte ben o adamı öyle gördüm..

GENÇ FATMA HALA: Benim ya geçen kış; şu üst azıdan bir ağrıdı, havalara çekiyordu beni. Akşamdan başladı, sabaha dek gözümü gözüme çalmadım.

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Üstelik beni de uyutmadım..

EVSAHİBİ KARIKOCA: Eeee sonra? Sonraa?

GENÇ FATMA HALA: Sonrasına anacağım, sabahı dar ettim. Canımı zor attım topal Abdullah'ın evine. Eşikten adımımı attım..

EVSAHİBİ KARIKOCA: Eşikten adımımı attın?

GENÇ FATMA HALA: Topal Abdullah'la yüzyüze geldim gelmedim; birden hafıfledi ağrı. Bir de dua edip bağlayınca, ne ağrı kaldı ne de sızı...

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Dedim ya, doğrusu topal Abdullah'ın nefesi keskin, eli hafıftır. Dertlere dermandır onun duası... Ama pahalıcadır, ama çok umar..

GENÇ ALİ DAYI: Tek kızımız iyi olsun daha da veririm.

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: İyi olacak, büyüyecek, kızlar arasına karşacak. Benim oğlan da onu kaçırarak (Gülerler).

GENÇ FATMA HALA: Niçin kaçırsın canım? Allahın emriyle isteriz? (Birden) Bakın aklıma ne geldi? Bizim oğlanla sizin kızı beşik kertme yapalım...

ÖBÜRLERİ(Hepsi birden): Yapalım. Beşik kertme yapalım.

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Durun öyleyse. Diz gelin bakayım (Diz çökerler) Ali efendi, Yusuf oğlu Ali efendi, Allahın emri peygamberin kavliyle beşikteki kızın Zeynep'i, beşikteki oğlum Hüseyin'e verir misin? (Bu cümleyi üç kez tekrar eder...)

GENÇ ALİ DAYI: Veli efendi, Hasan oğlu Veli efendi! Allahın emri peygamberin kavliyle, beşikteki kızım Zeynep'i; beşikteki oğlum Hüseyin'e verdim gitti. (Üç kez tekrarlar) Tanrı birbirine ileride hoş gösterebilir. (Oradakiler ellerini açıp dua ederler 'Amin!' çekerler)

GENÇ FATMA HALA: Daha bitmedi: Nişan alıp vermek gerek, Beşiklere takmak gerek. Her seneyi geçirdikçe Beşik sapını kertmek gerek...

GENÇ VELİ ÇAVUŞ(Karısına): Başından bir altın çıkar da, ver bana. (Karısı çıkarır) Hanife sen de bir sağlam iplikle bir keskin bıçak getir. (Getirir) Hayırlı olsun dileğiyle ilk çentiği açıp, nişanı takıyorum. (Dediklerini yapar)

GENÇ ALİ DAYI: Hanife, avrat gel bakayım yanına. Uzat parmağını. Şu yüzüğün birini çıkartıp, ben de oğlana bir nişan takayım. (Çıkarıp, beşiğin sapını kerterek, yüzüğü bir iplikle oraya takar) Hayırlı uğurlu olsun. Gönülleri iyilik dolu, yardımcıları Ali olsun. İlk çentiği ben çenttim, sonuncusunu açmak onlara kismet olsun.. (Erkekler erkeklerle, kadınlar kadınlarla kucaklaşarak, birbirlerini kutlarlar.)

GENÇ VELİ ÇAVUŞ: Biz birbirimizi çok severiz, onlar da sevsinler birbirlerini...

GENÇ ALİ DAYI(Öbürleriyle birlikte): Amiiinn! (Kadınlar susar) Haydi avrat! Bu hayırlı işin sonunda, ağzımızı tatlıyalım. İnek yeni yavruduydu ya; ağuzsüdüğünü getir ki yiyelim. İçine dut pekmezi katmayı da unutma sakın haaa! (Beşik kertme olayının anlatılması sona erer. Ali dayı ve Hasan dayı kahve içmektedirler. Zeynep içeride yoktur)

ALİ DAYI: Aha durum bu Hasan dayı. Kız avrat git içeriden beşiği getir. Getir ki Hasan dayımın içine iyice kanı gelsin(Kadın çıkar).

HASAN DAYI: Yok yok, Ali inanırım ben sana. Doğrusu hiç duymamıştım. Oysa anlamalıydım Veli Çavuş'la olan samimiyetinizden...

ALİ DAYI: Vallah bu işten bir bizim, bir de onların haberi var. Bir de Ulu Tanrının...

HASAN DAYI: Tanrı birbirine hoş gösterebilir. Ben törelere, geleneklere sadık bir insanım. *(Kadın içeriden beşiği getirir. Beşiğin sapının üstünde bıçakla açılmış çentikler ve sonunda bir altın asılıdır)*

HANİFE BACI: Aha beşik, aha da nişan. Bak sayı bir, iki üç dört beş... Onaltı on yedi...

HASAN DAYI: Ne denir? Tanrı mutlu kılsın. Bizden bir hayır dua etmek, gerisi Tanrının bileceği iş.. Eline sağlık Zeynep'in, kahve çok güzel olmuş. Sizler de kahve gibi aziz olun...

KARIKOCA: Yarasın. Bal şeker olsun Hasan dayı. *(Kadın fincanları ve beşiği alıp çıkar.)*

HASAN DAYI: Ne diyelim Ali? Kısmet değilmiş. Ben de oğluma elbet bir kız bulurum, hele gelsin askerden. Ama askerden gelse de, bizim oğlanın köyde gözü yok.. Kasabada yaşamak istiyor. Bak ne söylüyeceğim; sözlü bir kızın evde fazla kalması iyi değildir. Haber salın gelsinler. Üç aşağı beş yukarı, pazarlığını yapın. Düğün dernek edin etmeyin, sizin bilececeğiniz iş, ama bekletmeyin... *(Sahne kararır)*

Sahne 4

(Veli Çavuş'un evinde; kadın bir yanda hamur yoğurmakta, erkek ise kakkahayla gülmektedir.)

VELİ ÇAVUŞ: Hah hah haa hayy! Böylesi görülmüş şey değil!

FATMA HALA: Ne var? N'oldu yine? Kakkahayla boğdun evi?

VELİ ÇAVUŞ: Yahu benim bildiğim; oğlan babaları kız arar, kızı olanlara tav yapar. Yanına gitti mi; kızını vermeğe razı etsin diye bir dediğini iki etmez. Adamın ağzının içine bakar. Yetişkin kızı olanlar padişah sayılır bir süre astığı astık, kestiği kestik..

FATMA HALA*(Gülme sırası ona gelmiştir)*: Hay Allah! Sen ne adamsın be!

VELİ ÇAVUŞ: Bre sen ne gülüyorsun? *(Öbürü gülmeyi sürdürür)* Ne gülüyorsun dedim?

FATMA HALA: Ne gülmeyeyim herif! Kızı varmış, kız babasıymış gibi konuşuyorsun.

VELİ ÇAVUŞ*(Sanki adamın yarasına dokunulmuştur, özlem dolu)*: Doğrusu bir kızım olmasını çok isterdim. Vermiş Tanrı mal-mülk neyliyeyim! Şöyle melek gibi bir kızım olaydı *(düşte gibi)*; Onu badem içiyle besler, kuşsüdü içirirdim..

Saçlarını iki belik yaptırır, sallandırır belinden aşağı,

İnce belinden aşağıya, topuklarına kadar...

Kendi elimle tarardım onları.

Eğer kızım olsaydı; öyle güzel, öyle nazlı olurdu ki,

FATMA HALA*(Ağlamaklı bu kez)*: Ağam niye içlenirsin niye?

Tanrı kız vermedi diye.

Elimizden ne gelir, neyliyelim?

Hep bunu tasa mı eyliyelim?

VELİ ÇAVUŞ*(Anında değişir)*: Yok canım, tasa ettiğim falan yok. Yani olsaydı.. Olsaydı, işte böyle yapardım, diyorum..

FATMA HALA*(Az önceki suçluluk kompleksinden kurtulmuş)*: Acı mazdın herhalde oğlan babalarına? Doğrusu onların canlarına okurdun. Yalvarsalar yakarsalar da birtürlü 'he'ye gelmezdin.

VELİ ÇAVUŞ*(Ödünleyici)*: Aaamaan canım sen de! Kızı olanın daha büyük derdi var. Haydi biraz çirkin oldu, sakat oldu; evde kaldı. Ya da çok güzel oldu, uğruna kanlar aktı.

FATMA HALA: Herneyse, senin derdin ne ki bu sözleri konuşursun, he? Yoksa Hüseyin için bir kız mı düşünürsün? Yoksa biri sana birşeyler mi dedi? Ama sakın unutma yıllar önceki andı?

VELİ ÇAVUŞ(*Bu son cümleyi duymamıştır*): İyi söyledin Hüseyin'i. Bunca konuşmalarım onun içindi.

FATMA HALA(*Parlar*): Hüseyin için? Hüseyin'e kız arıyorsun ha? Olur mu?

VELİ ÇAVUŞ: Hele bir sabret. (*Az durur*) İki saat önce bizim aşağı bahçedeydim. Yeni diktirdiğim fidanları yokladım, geziniyordum. Baktım aşağıdan yukarı doğru, Yaba Kemal geliyor. – selamünaleyküm aleyküm selam- Hemen girdi konuya: 'Yalnızsın. Evlendirsene oğlunu (*bunları öykünerek söyler*) Senin gibi biri öyle bir düğün yapmalı ki, gören gözler kamaşsın.. Şanın şöhretin her yana yayılsın' dedi. Daha da çok şeyler anlattı. Hani bir toparlak kızı var ya; aklıca onu benim oğlana yaslamak istiyor..

FATMA HALA: Ne yapacaktı Hüseyin'im o bücürü?

VELİ ÇAVUŞ: Hele o Kaba Mehmet! Hani İncifer adında bir kızı var, elekçi değneği. Aman Tanrım, görsen-duysan ona düzdüğü övgüyü; aklını yitirirsin. Hiç sararmıyım ben, o elekçi değneğini oğlumun başına? Ondan çocuk mocuk olmaz be karı. Karın kalça yok, kupkuru. Oysa ben torun isterim torun, düzünelerce; yanımı yöremi sarsınlar, 'dede dede!' diye ağlaşıp dursunlar... (*Suluk alır*) Daha niceleri: Kör Bakır, Uzun Hacı... Güllü bacı hele vermiş bizi dile... Demez olsaydım, ağzımdan çıktı bir kez!

FATMA HALA(*Endişeli*): Ne dedin? Ne dedin de?

VELİ ÇAVUŞ: Aferin dedim, hanım gibi bir kızın var. Sana artık iş bırakmaz. Karı vurmuş çıkarmış ki; 'Veli Çavuş benim kızı isteyecek oğluna' Haberini aldım, iki cuma akşamı bizi beklemiş gece yarılarna dek. 'Kızımı istemeğe ha geldiler, ha gelecekler...' dermiş.

FATMA HALA: Ne? Köye hep yaymış mı böyle? Aman herif olur mu hiç böyle şey? Ya Hanife ile Ali'nin kulaklarına gittiye! Ne derler onlar?

VELİ ÇAVUŞ: Benim sözüm söz... Zeynep'e bakmasın bir kem göz, çıkarırım vallaha.

FATMA HALA: El altından haber aldım. Çok gelen giden oluyormuş. Kimi bir taş atmış, kimi önlere söz atmış. Dünür yolluyanlar bile olmuş..

VELİ ÇAVUŞ: Bu ne cesaret böyle?

FATMA HALA: Ne yapınlar? Elalem ne bilir ki Ali dayının kızı Veli Çavuş'un oğlu'na Beşik Kertme'dir?

VELİ ÇAVUŞ: Sahiden de öyle? Gelgelelim işin içinde yine bir iş var. Öyle ya Ali gelen gidene: 'Benim kızım sözlü, nişanlı...' diyebilir...

FATMA HALA: Demesine demiş ama, belki bizden umudu kesik.. Eğri oturup doğru konuşalım. Kabahat bizde: Taşda ses var, bizde yok. Oysa ki şurada oturup da; 'Kızım olsaydı şöyle yapar, böyle ederdim deyip diyeceğine Ali gile gidecektin. Pazarlığını yapıp altına altını takacaktık..(*Az durur*) Söyle şu son yıllarda hiç kертin mi beşiği? O ilk yıllar taze keyif! Beşiği getirir, özene bezene bir çentik açarak yüzüğü kaydırırdın. Yıllar var ki bu işi hep ben yapardım. Niyetini bozdun mu yoksa?

VELİ ÇAVUŞ(*Suçluymuş gibi alttan alır*): Yahu niye öyle konuşuyorsun? Dedim ya benim sözüm söz..

FATMA HALA: Bırak, bırak ki konuşayım. Birkaç yıldır bu işi öylesine savsakladın ki, içimden birşeyler kopuyordu anımsadıkça. Adama enayi derler ele bırakırsak.. Bilirim sen geleneğe pek aldurmazsın, onuruna da toz kondurmazsın...

VELİ ÇAVUŞ: Eeee, onur namus işini katma bunun içine. Doğru belki savsakladım ama caymadım. Ne bileyim biriki yıl daha dursunlar da ondan sonra düğünü yaparız diye düşünmüştüm. Hem sonra

niye yalan söylüeyim; Ali'yi her gördüğümde ben söylemezsem, onun hiç konuşmaması bana koyuyordu. (*Kadın birden gülmeye başlar*) Niçin gülüyorsun?

FATMA HALA: Ne gülmüyeyim? Az önce kendin, kızım olsaydı oğlan babalarına neler yapacağından söz ediyordun. Ali, Ali dayı da senin demirinden. O da düşkün gururuna.

VELİ ÇAVUŞ (*Yenilmiş*): Pes be karı! Onun da buldun kolayını. Akıl erdiremediğindem şeyleri bir çırpıda çözümlüyorsun. Tevekkeli dememişler: 'Kadının fendi, erkeği yendi...' 'Söz sana, demir gibi bir söz. Bu iş artık sürüncemeden kurtulacak ve birkaç gün içinde bitecek. Oğlan nerede?

FATMA HALA: Kim Hüseyin mi? Çiftçilerin yanına gitti. Oğlamı ne yapacaksın?

VELİ ÇAVUŞ: Ona da açsak.. Ha avrat ne dersin? Oğlan sakın bir başkasına tutulmasın?

FATMA HALA: Bir türlü anlayamadım, gitti seni. Oğlan senin önüne geçebilir mi? Sen babasın. Babanın önünde hangi oğlan doğrulabilir? Niçin bu şekilde konuşuyorsun?

VELİ ÇAVUŞ: Fendiniz mendiniz var ama, saçı uzun aklı kısa derler siz kadınlara.. Avrat! Oğlum onunla koskoca bir hayat geçirecek, ben değil. Unuttun mu yirmi yıl öncesini? Alacakaranlıklarda az mı yolunu bekledim bağ damlarında, pınarın yollarında?

FATMA HALA (*İçini çeker, özlem dolu*): Ah sen başkasın. Var mı senin gibisi şu köylerde?

VELİ ÇAVUŞ (*Gururu okşanmış*): Ama doğrusu, gerçek yanı da yok değil. Gelgelelim bu bizim oğlan ne demirinden benim, ne de kömürümden. Hepten dayısı. Pısrık mı pısrık... Arslan gibi, boy pos yerinde.. Ama kalıbının adamı değil be!

FATMA HALA (*Savunucu*): Daha yaşı ne? Hele bir askerliğini yapsın, sana taş çıkartacak. Bu yıl değil öbürü yıl asker.. İşte evlendirirsek önümüz sıra bir adamımız olur. Onca konuğumuz geliyor. Yalnız başıma nasıl indirip kaldırdığımı, bir ben bilirim bir de Allah.. Artık yaşlandım. Zeynep bana yardımcı olur. Evin orta direği yaparız onu. Kilerin kilidini ona teslim ederiz, herşeyi o yönetir...

VELİ ÇAVUŞ (*Oğlundan yana düşünceli*): Orası öyle ama...

FATMA HALA: Ne ikirciklenir durursun Hüseyinden yana? Oğlan tam babaya gereksinme duymaya başladığı zaman, sen evi barkı terketmiş yadelerde sürtüyordun..

VELİ ÇAVUŞ: Doğru kadını, o yönden çok haklısın. Herşeyin üzerine bir avuç kül serpip, hazırlığa girişmeliyiz. Oğlan evlendirmek kolay değil avraat!

Sahne 5

(*Sokakta üç genç kız, ellerinde birer testi vardır*)

GENÇ KIZLAR KOROSU: Suya gideriz elimizde testiler,
Oduna gideriz sırtımızda ipler..
Ot biçmeye, keven çekmeğe gideriz.
Ak yollar, tozlu topraklı, taşlı çakıllı yollar teperiz.
Bir gideriz beş arkaya bakarız. Niye?
Oğlanlar peşimizden geliyor mu diye...
Şapkalarını yana eğmiş, şalvarları yerde sürünür
Ah bu delikanlılar yok mu; ne yanlarına varılır, ne de onlarsız olunur.

I.GENÇ KIZ (*Karşılarına geçer*): Ama bir Zeynep var köyde.

II. GENÇ KIZ: Her babayığidin gönlünde...

III. GENÇ KIZ: Veli Çavuş'un Hüseyin de.

I.GENÇ KIZ: Tüm kızların gönlünde.

II. GENÇ KIZ: Duyduk ki o da Zeynep'in elinde.

GENÇ KIZLAR KOROSU: Ama bir Zeynep var köyde
Her babayığidin gönlünde..
Veli Çavuş'un Hüseyin,
O da Zeynep'in elinde.

I.GENÇ KIZ: Niye kıskanırsınız kızı?
Koca bulamamak korkusu,
İçinizde ince bir sızı. (*Gururlu*)
Benim Koca Musto'm var, dağ parçası.. (*Ritmik hareketlerle döner*)

II. GENÇ KIZ: Kendine çok güvenirsin,
Ama arkadaşını da bilirsin:
Durur durur turnayı gözünden vurur (*Dansederek birincinin yanına varır*)
Çoban Veli'nin ateşi içimi kavurur..

III. GENÇ KIZ: Çok havadan uçarsınız bacılar.
Bana dua etmiştir kutsal elli hacılar.
Onların avuçlarını öpmüşüm, türbelere gitmişim.
Ve sonunda bir düş görmüşüm:
Bir düş ki baştanbaşa Sato dolu...
Benim Sato'm tektir tek,
Haydi yavrum sen de şöyle bir seek! (*O da danseder yanlarına varır*)

GENÇ KIZLAR KOROSU: Dağ parçası koca Musto
İçi kor dolu Çoban Veli,
Ak yüreciği berk Sato (*ritimle dönerler*)
Biz bulmuşuz eşimizi..(*Dalgınlaşır, dururlar*)
Şimdilik bunlar birer düş.
Çünkü babalarda biter iş..

I.GENÇ KIZ: Arkayı bir kollayayım (*Köşeden bakar*) Kaçalım bizimkiler geliyorlar(*Çıkarlar*)

Sahne 6

(*Sırtlarında kazma kürek üç delikanlı*)

DELİKANLILAR KOROSU: Bizler karayağız, esmer, iri yarı,
Köy delikanlıları..
Otlatırız davarları.
Çift sürer, yaprak kırar, meşe söker ve işleriz tarlaları
Tan ağarır kalkarız,
Toprakla el-yüz yıkarız,
Akşam yıldızı balkıyınca evin yolunu tutarız...
Kolumuzda güç kuvvet, elimizde ustalık var.
Tutup tutup dağları deviririz, babayığit kişileriz.
Yüreğimiz koskoca...
Biz Koca Musto, Çoban Veli ve Sato;
Korkuyu ve uykuyu yitirmişiz,
Kızların peşine düşmüşüz.

I.DELİKANLI: Ama bir Zeynep var köyde, kınalı keklik.

II.DELİKANLI: Tümümüz gönlünde bu taze ferik.

III.DELİKANLI: El uzatmağa, dil uzatmağa gelmez üstelik.
Köyün kızları da Hüseyin'e kesik.

I.DELİKANLI (Alaycı): Çavuş'un Hüseyin mi? Doğrusu ne erkek, ne erkek!

II.DELİKANLI: Gös-görkem yerinde. Gören arslan parçası sanır(*Gülerler*)
Ama bizim Veli onu iyi tanır..

III.DELİKANLI: Tanırım ya, kalıbının adamı değil.
Yıkıştık tarlada, kaldırdım vurdum yere.
Hantal mı hantal, bir saman çuvalı sanki...

I.DELİKANLI: Hasan dayı köye yaymış: Zeynep Hüseyin'e Beşik Kertmeymiş.
Babası Veli Çavuş'un oğluna vermiş.

II.DELİKANLI: Hangi kız babasının isteğine karşı geldi ki, Güllü Fatma'dan başka? N'oldu?

III.DELİKANLI: N'olacak çekti vurdu babası..

DELİKANLILAR KOROSU:
Biz üç arkadaş düşmüşüz bir üçlünün peşine.
Tanrı acıma bıraksın babalarının içine...
Düşünmeye gelmez bu iş,
Uyur iken gördük bir düş:
Ak sakalı yalbir yalbir,
Bir derviş der 'Ya sabır'.
Bizi gördü gülüverdi.
Hepimize umut verdi.

II.DELİKANLI(*Köşeden bakar*): Kızlar testilerini çeşmenin başına koyup, dereye indiler. Yanlarına
varıp, hatırlarını soralım. (*Neşeli bir şekilde çıkarlar.*)

3- BEŞİK KERTME'Yİ EVLİLİĞE DÖNÜŞTÜREN OYUN

Sahne 7

(*Aynı sokak bir süre boş kalır. Sonra sağdan ve soldan Veli Çavuş ve Ali dayı çifti girerler.
Merhabalaşır el sıkışırlar*)

ALİ DAYI: Nereye böyle Veli Çavuş ikiniz birden?

VELİ ÇAVUŞ: Sen nereye böyle ha, takmışsın Hanife bacıyı peşine?

ALİ DAYI (*Ödün vermez*): Ne bileyim, şöyle biraz dolaşmak istedik. Neylersin can sıkıntısı...

VELİ ÇAVUŞ: Üzerine alma sen, derler ki; can sıkısı kuyruk acısındanandır...

FATMA HALA(*Erkeklerle fırsat vermez*): Hanife, bacım bir şeye mi üzüldünüz? Bir derdiniz mi var?

ALİ DAYI: Vallah Fatma bacı, başımızda bir dert var ki...

VELİ ÇAVUŞ VE KARISI(*İkisi birden*): Hay'rola ne derdi bu?

VELİ ÇAVUŞ: Bir derdin vardı da, niçin bana açmadın? Bir haber salsaydın, bir yol bulur, derman olurduk belki...

ALİ DAYI: Sağol Veli çavuş sağol. O denli dermansız bir dert değil. Hani zamanı değildi de...

VELİ ÇAVUŞ: Meraklandırдың beni bayağı. Söyle neymiş senin derdin?

FATMA HALA: Derdinize ortak oluruz, belki emini buluruz. Haydi Hanife söyleyin, bizi yabancı görmeyin.

HANİFE BACI: Yok canım niçin yabancı görelim sizi. Biz sizi yabancı bilmiyoruz. Eğer siz öyle görüyorsanız, o başka.

VELİ ÇAVUŞ(*Kasılarak*): Hanife bacı, Hanife bacı! Doğrusu bu sözün çok acı.. Oysa ben isterdim ki derdinizi hemen açasınız. Ben de varımı yoğumu ortaya dökeyim. Elimden geldiğince yardım edeyim...

HANİFE BACI: Yok Çavuş ağa yanlış anlama sözümü. Tanrı kör etsin iki gözümü ki, en yakınlarımızdan daha yakınsınız.

ALİ DAYI: Çavuş biz nasıl birbirimizi yabancı görebiliriz?

FATMA HALA: Öyle ama daha anlatmadınız durumu? (*Kurnazca hücumu geçer*) Bazan insan öyle olur: Eğer ortamı uygun bulmazsa, asıl söyleyeceğini söylemez.

VELİ ÇAVUŞ: Doğrusu bazan ben de bizim avradın dediği gibi yaparım..

ALİ DAYI: Aslında bunu kötü bir davranış sayarım ben. Ama insanoğlunun bir özelliği olsa gerek: yeri geldi mi ben de yaparım.

VELİ ÇAVUŞ VE KARISI(*Ağzından sözü çekmek için*): Biliyoruz şimdi de öyle yapıyorsun. Haydi söyle asıl içinde olanları.

ALİ DAYI(*Kurnazca gülererek*): Kalbten kalbe yol gidermiş. Demek ki sizin içinizde sakladığınız bir sır var ki; bizim de var sanıyorsunuz.

VELİ ÇAVUŞ: Sanmıyoruz, biliyoruz.

ALİ DAYI(*Hiç yanaşmaz doğrusunu açıklamaya*): Siz yine öyle bilin. Ama durum başka; bizim öküz çifte gitmiyor.

VELİ ÇAVUŞ: Çifti koşalı çok oluyor mu?

ALİ DAYI: Bir hafta on gün oluyor. (*Kadınlar kızgındır. Fatma hala kocasını alır çeker sokağın bir ucuna. Hanife bacı ile kocası öbür köşede dururlar. Önce Veli çavuş çifti ışıklandırılır*)

FATMA HALA: Yapma n'olursun herif. O da senin demirinden, söylemez. Konuyu sen aç. N'olursun yapma!

VELİ ÇAVUŞ(*Kızgın*): İyi biliyorum ki bize geliyorlardı. O açsın işte ilk sözü.

FATMA HALA: Yapma Veli, güzel ağam benim. Sen indir et.

VELİ ÇAVUŞ: Avrat, yirmi yıllık karımsın hala beni tanımadın mı? Ben babama bile indir etmedim.

FATMA HALA(*Yalvarır*): Elini ayağını öpeyim. Saçımı süpürge yapayım ayak tozuna. N'olursun! Bu görev senin. Sen meseleyi açmalısın...

VELİ ÇAVUŞ: Ama geleneğe göre Ali bize haber yollayabilirdi. (*Kadın önünde diz çöküp ellerine sarılır.Öbür köşe aydınlanır*)

ALİ DAYI: Hanife ne zorlayıp duruyorsun? Görmez misin herif ağzına bile almıyor. Peşini bile batırdığı yok...

HANİFE BACI: Yapma benim erkeğim yapma. Yok sakıncası, sen aç meseleyi! Herkesin ağzının kapanması için, bizi de kızı da rahatsız etmemeleri için konuşmalısın.

ALİ DAYI: Yok avrat yok. Veli çavuş havalarda uçuyor. Yere inmeli o. Bana indir etmeli. Ben kız babasıyım bugüne bugün.

HANİFE BACI(*Yalvarır*): Etme herif, tutma herif. O eğilmiyorsa sen eğil. Şimdi konu komşu geçecek, birisi görecektir ayıptır.

ALİ DAYI(*Kızgın*): Ayıbı o düşünsün biraz da. Düşünsün de söylesin. Söylesin de olsun bitsin şu iş.

HANİFE BACI: Kulun kölen olayım herif. Başyukarı su gitmez.

ALİ DAYI: Ama o götürüyor, dirotiyor. Kız babası o olsaydı; vallah da billah da ben söyledim. Kolay mı bir can veriyoruz kendisine, onca yıl emeğini çektiğimiz...

HANİFE BACI(*Diz çöküp ellerine sarılır*): N'olursun etme eyleme. Şunca yıldır bir yastığa başkoyduk, taş koymadık. Kıрма beni! Tuğundan sancağından mı düşersin sen hatırlatsan?

ALİ DAYI(*Yelkenleri azıcık suya inmiştir*): Öööf! Çok yalvarma be kadın. Elbet birşey olacak. (*Kadınlar diz çökmüş oturmaktadırlar. Erkekler iki yabancıymış gibi dolaşarak, gelip karşılaşırlar. Karıları ilgi ve merakla beklemektedirler...*)

VELİ ÇAVUŞ: Eee Ali sonra?

ALİ DAYI: Sonrası can sağlığı. Ne olsun? Bizim sarı öküz bir türlü çifte gitmiyor. İki adımda bir yatıyor. Yatınca da bir daha kalkmıyor.

VELİ ÇAVUŞ: Ondan kolay ne var? Elinden çıkar gitsin.

ALİ DAYI: O öküzü ancak uzak bir yere satmak gerek, hem de etlik olarak. Huyunu suyunu bilen onu alır mı hiç?

VELİ ÇAVUŞ: Demek epey zamandır çift sürdür müyorsun?

ALİ DAYI: He ya, saban ve boyunduruk tarlada bekliyor birkaç gündür...

VELİ ÇAVUŞ: Yahu Ali aşkolsun doğrusu, sabanların kaç gündür tarlada bekliyor da bana haber salmıyorsun. Ben de üç tane öküz var; verirdim birini işini görürdün..

ALİ DAYI: Sağol Veli Çavuş. Olur, yarın aldırırım. Öküzü elden çıkarıp, yeni bir tane alınca onu geri yollarım.

VELİ ÇAVUŞ: Canına kurban olsun. İstersen hiç yollama. Bitir çiftini, borca girme boşuna. Şeey Ali... (*Susar*)

ALİ DAYI(*Umutlu*): Ney Veli Çavuş? Birşey mi diyecektin?

VELİ ÇAVUŞ: He ya, birşey söylüyecektim, çarptırdım birden. Unuttum.

ALİ DAYI: İyi düşün Veli belki anımsarsın.

VELİ ÇAVUŞ: Yahu dilimin ucunda, bir türlü söyleyemiyorum.

ALİ DAYI: Söyle canım çekinme, ölüm yok ya ucunda. Herhalde şey diyecektin.

VELİ ÇAVUŞ(*Umut içinde*): Haydi canım de, hatırlat ki söylüyeyim.

ALİ DAYI(*Gururu bırakmaz*): Ben de unuttum vallah, ne diyeceğimi. Akıl-us mu kaldı bende?

VELİ ÇAVUŞ: Bugün biz de bir unutmaya hastalığı peydah oldu. Ne hikmettir bilmem ki? (*Susar dolaşmaya başlarlar. Herbirinin karısı kocalarının kollarından tutup eski köşelerine götürürler. Orada kadınlar ve erkekler ikiyeşerli olarak, düşüncelerini dışavurumları aynı sözcüklerle olur*)

KADINLAR: Niye, niye söylemedin? Konu-komşuya rezil olacağız şimdi..

ERKEKLER: O söyleseydi. O niye söylemedi? Ben 'şey' dedim; O da gerisini getirseydi.

KADINLAR: Ne de yüksek gururunuz varmış. Bencilliğin bu kadarı da can sağlığı..

ERKEKLER: Ben bencilsem, O da bencil. O söylesin..

KADINLAR: Haydi bakalım, birlikte söyliyeceğiz, nereye gittiğimizi. (*Yavaş yavaş karşılıklı olarak yaklaşrlar. Kadınlar ve erkekler hemcinslerine doğru yürümektedirler.*)

DÖRDÜ BİRDEN : Biz size gidiyorduk, bu sokakta karşılaştık.

(*susukluk, ikişerli bakışmalar*)

Bize niçin gidiyordunuz? (*Sinirli bir ara*)

Bir hayır iş konuşacaktık... Hani onsekiz yıl önce (*Gülümsemeli bakışmalar*) Eeee! Onsekiz yıl önce? (*Yeniden sinirli bir ara*)

Zeynep (Hüseyin) bebekken bize (size) çocuk görmeğe gelmişiniz (gelmiştik) (*Her çift kendi çocuklarının adlarını ve yaptıklarını söyler*) Çocuklar beşikteydi. O anda aklımıza birşey geldi.. (*Sinirlerin en gergin olduğu andır*) Şey.. Şey.. şey.. (*İyiden yaklaşmışlardır*) Beşik Kertmeee! (*Bir sevinç havası sarar*) Nişan alıp nişan verdik, unuttunuz mu? (*Memnun gülümsemeler ve tatlı bir boşalma*) Unutur muyuz hiç! (*Yalnız erkekler*) Bu meseleyi açmaya geliyordum sana... (*Sarıllılar birbirlerine. Kadınlar da aynı şeyi yaparlar...*)

VELİ ÇAVUŞ: Yahu Ali seni bu kadar da inatçı bilmiyordum..

ALİ DAYI: Sana birşey diyeyim mi? (*Kadınlar bu ara kendikendilerine fısıfısıf birşeyler konuşurlar, duyulmaz*) Veli Çavuş doğrusu ben de senden buncasını beklemiyordum. Sözü konuya getirip getirip uzaklaştırdın.

KADINLAR(*Yanlarına gelirler*): Haydi, haydi yeter artık. İkinizin de inadına bir diyecek yok..

HANİFE BACI: Biz aramızda konuştuk Fatma ile. Şimdi doğru bize gideceğiz.. Sonra da mollayı-muhtarı çağırırız.

FATMA HALA: Önce kıza altın takıp, başlığı konuşalım.

VELİ ÇAVUŞ: Sonra hısımlı akrabayı buyur ederiz. Nikahını kıydırır, duasını yaparız, olur biter...

ALİ DAYI(*Sevinçli*): Haydi bakalım, şimdi doğru bize gidelim. Düğün dernek, nikah mikah işini orada konuşur, hallederiz.

VELİ ÇAVUŞ: Zeynep'in ve Hüseyin'in şerefine üç kere! (Seyirci 'varol' ya da 'yaşa' seslerini beklerken; *O anında tabancasını çekip üç kez havaya doğru ateşler. Sokaklar ve damlardan bazı başlar gözükür. Çıkarlarken perde iner.*)

İKİNCİ BÖLÜM

4- KISIR VE DE DOĞURGAN OLMANIN SIZILTILI ÖYKÜLERİNE GİRİŞ

Sahne 1

(*Beş yıl sonra... Veli Çavuş'un evinde, Fatma hala ve gelini Zeynep. Kadın ayakta yün eğirmekte... Zeynep ise bir köşede çorap örmekte..*)

FATMA HALA (*Çok değişmiştir, kızgın*): Bu benim işim mi? Benim işim mi bu ha? Bu yaşlı halimde ayakta dikelip duruyorum.. (*Kendi kendine*) Genç olacak, gelin olacak... İyice belimin direği kırıldı...

ZEYNEP(*Usulca*): Ana ne kabahat var bende? Sana kim dedi ki orada duran yünü al da eğir? Elimdeki çorabın tekini bitirdim. Birini de yarladım. Bunu bitirince sıra yüne geliyordu...

FATMA HALA (*Sabırsız*): Ne yapayım? Gelin olacaksın gelin. Bu yün burada günlerce duruyor. O elindeki bitirinceye dek çok zaman geçer. Bu yün buraya eğrilmek için konuldu. İş sırayla yapılır. Önce yün eğrilir sonra ise çorap örülür. Ama sen ne anlarsın iş görmekten, ne anlarsın gelinlikten? Adın geline çıkmış, gelinler çiyinde gidesice!

ZEYNEP(*Suçlu suçlu*): He anam he! Keşki gelinler çiyinde gitsem, keşki yerin dibine batsam da bir daha çıkmasam... O zaman oğluna bir gelin getirirsin. Ben kötüyüm, benim elimden bir iş gelmez...

FATMA HALA (*Daha da coşmuş*): Teeooovv! Benim oğlum sana mı kalmıştı? Ama neylersin bebekken söz vermiştik, beşik kertmeyle nişanlamıştık. Yiyemedik sözümüzü. Yoksa senin gibisine mi kalmıştı benim biricik oğlum? Elini sallasa ellisi, kolunu sallasa tellisi gelirdi onun ardından.

ZEYNEP (*Bunları dinlemeye alışıktır, üzgün*): He anacığım, he benim güzel kaynanam! Ben kötüyüm bir diyeceğin var mı?

FATMA HALA (*Gelinin alttan alışına daha da kızar*): Elbette, elbette böyle serbest serbest konuşursun, hiç korkun yok... Aldın elimden oğlumu, bağladın uçkuruna... Bir sözüme gelse, bir beni dinlese; senin taşını attırırım, kurban ederim seni bu eve.. Ama nerdeeee?

ZEYNEP (*Tonunu bozmamıştır*): Yeter anacığım yeter! N'olursun yavaş bağır; sokaktan duyanlar olur, bizi ayıplarlar...

FATMA HALA (*Elinden yünü bir yana atmış ve oturmuştur. Gelin çorabı bırakıp, yünü alarak eğirmeye başlar*): Umurumda bile değil. Kimseyi sallamam ben. Benim zati dünyam yıkılmış... (*Ağlamaklı*) Çavuş'um yok artık. Ah! Benim boynum bükük... (*Haykırır*) Kısır kaltak, kocam senin yüzünden öldü. Vermedin, veremedin bir tek torun.. Kahrından öldü...

ZEYNEP (*Yarası deşilmiştir, ağlayarak*): O Tanrının işi o, Tanrı vermezse ben neyliyeyim? (*Kadın ağlamakta, anlaşılmaz şeyler murıldanmaktadır*) Ana n'olursun yeter artık! Güzel Allah işini bilir. Umut kesmiyelim, belki olur..

FATMA HALA (*Ağlaması kesilmiş ama kızgınlığı sürmekte*): Bir, iki üç değil tam beş yıl geçti. İlk yıllar küçüktür dedik, sonra oğlan asker oldu... Askerden çıkalı da iki yıl oluyor hadi? (*Bunları biraz da üzgün söyler*)

ZEYNEP (*Kadının kendinden yana üzüntüsünden yararlanır*): Geçenlerde Halil hoca Yıldızname'ye baktı ya; 'nur topu gibi bir oğlan gösteriyor' dedi. Yalan mı söyledi O? Kitap yalan söyler mi?

FATMA HALA (*Sakinleşmiştir*): Söylemesine söylemez ama. Belki Hocanın gözü bir yana kaymış ve Zeynep yerine Zehra'nın yıldızına bakmıştır..

ZEYNEP: Ana n'olursun umudunu kesme! Benim diğer gelinlerden kalan yanım mı var? Onlardan neyim noksan?

FATMA HALA (*Alaylı bu kez*): Maşallah güzelliğin yerinde, etin budun, kalçan kıçın yerinde. Zati onun için değil mi oğlum, firdolayı dönüyor çevrende. Ama sen de döl eksik.. Döl yatağın kuru, bitek değilsin. Çoraksın çorak...

ZEYNEP: Kendime güvenim var, verimsiz değilim ben? Toprak vardır, anıza yatar yıllarca. Sulamak gübrelemek gerekir. Ancak ondan sonra ürün verir.

FATMA HALA: Ne yani, suyun gübren mi noksan? Yoksa oğlum..?

ZEYNEP (*Keser*): Yanlış anlama. Demek istediğim; belki bir sebep var. Bir göz değmesi ya da tekinsiz bir yerde cinler dokundu bana. Çare bulmalı değil mi? Sen de öyle derdin ya...

FATMA HALA (*İyiden sakinleşmiş*): Derdim doğru. Ne yazık ki her geçen gün bendeki umut yapısından, bir taş sökülüp gidiyor. Yıkıldı, yıkılacak diye korkuyorum. Ben de kaynatan gibi bu dertle ölüp gideceğim.. (*Az durur*) Bir komşuya gitsem, sokakta yürüsem, hiç yoluna gidemeyen biri beni durdurup; 'Fatma, he kız, senin gelinin kısrımış doğru mu?' diye soruyor. Sanki öküz altında buzağı arıyorlar.

ZEYNEP (*Elindeki yünü eğirecek güç kalmamış, onu bir yana kor, ağlayarak kadının ellerine sarılır*): Sen benim ikinci anamsın. N'olur anacığım; babam beni buradan, ölüm çıkmak üzere verdi, dirim çıkmasın buradan, bir derman bulun, derdime ortak olun. (*Ayağa kalkar, düşte gibi*) Çok istiyorum bir çocuğum olsun, kız yahut oğlan; kadınlığımı anlıyayım, analık zevkini ben de tadayım. Yavruma kanat takıp uçurayım; Sevincimiz gökleri tutsun.

Ondan sonra isterse Allah canımı alsın...

Gözümden akan yaş ama, içim kan ağlar ana.

Diz çöküp yalvarıyorum sana. (*Diz çöküp kadının ellerini tutar*)

Her ne denli bana sövüp saysan da, kızsın da, beni çok sevdiğini bilirim. Anamın can yoldaşısın. Bu eller beni az mı elledi? Az mı öllük içine beledi?

FATMA HALA (*Üzüntülü*): Ne umutlarla büyüttü anan seni, ne umutlarla gelin etti! Ah Gelin kızım! Gör ki, bu kahpe felek bize ne işler etti. Anan da şimdi elinde taş, vuruyor bağrına bağrına. Ağlıyor senin kara bahtına... Elimizden ne gelir? Ya bu yaşam böyle sürüp gidecek ve her gün birbirimizi yiyeceğiz ya da kurtulacağız.. Elbette derman araştıracağız.. Hüseyin'im bizden fazla kotarıyor, üç gündür yaşlı kadınların peşinde. Onlar da kendilerini ağıra satıyorlar. Ama demir gibi söz verdiler, bugün mutlaka gelecekler. Kafa kafaya verip, ilaçlar yapacaklar.

ZEYNEP (*Umut*): Umarım Tanrıdan, beni sevindirecekler.

FATMA HALA: Yalnız seni değil, tümümüzü. Güngörmüş kadınlardır onlar, elleri hafiftir, uğur getirir.. Koca köyün onca kadını onların elinde doğum yapar. Ellerini vurdukları hastalardan iyilik, sağlık akar. İnşallah köyün lokman hekimleri kocakarılar, yüzümüzü güldürecekler...

ZEYNEP (*Özlem dolu*): Nelerimi vermezdim ah nelerimi, bilsem ki bir çare bulunacak.!

FATMA HALA: Haydi gelinim sen al şu kovaları suya git, evde su yoktur. Nerede ise geldi, gelecekler... (*Gelin çıkar. Kadın yünü eline alıp eğirmeye başlar...*)

Sahne 2

(*Ellerinde çorap örerek üç gelin (önceki genç kızlar) sokağa girer ve duvarın dibine otururlar. Üçü de hamiledir...*)

GELİNLER KOROSU: Deseler ki sultanlık ne?

Kızlık anam, kızlık bacım.. Gelinlik ne?

Oysa özenirdik evlenene.

Ama gene;

Gelinlik başka hava.

Bakanımız var, sahibimiz var.

Ama şu kaynanalar;

Tatlı ekmeklerimizi acı ediyorlar...

I. GELİN (*Kalkar ve dansederek döner*): Ben mutluyum Koca Musto'nun kollarında.

Kulak bile asmiyorum kaynanamın dırdırlarına...

II. GELİN (*O da kalkıp döner*): Benim çobanım çobanların çobanı

Daha görmedim ben, onun gibi sapan taşı atanı...

Taş yarıklarında bir ot biter yeşil yeşil, oval yapraklı,

Adı çoban kaşığı; meyvesi kaşığa benzer, yenilmez kullanılır.

Aha onlarla, taş çanaklara sağdığı südü, atıştırır gövdesine,

Gider mideye ve kanına karışır.

Kandan iliğe, ilikten bele düşer.

Ve Çoban Veli akşam yatakta beni bulur; rahatlığa kavuşur...

III. GELİN: Benim Sato çayır biçer,

Tırpan sallar koca gün.

Yer aşı, içler suyu...

Güneş ışıl ışıl pırıldar yüzündeki ter tomurcuklarında.

Beyni kaynar günboyu sıcaktan, içi yanar çayır çayır,

Gelir kollarımda alnın terini kurutur,

kollarımın arasında içinin korunu soğutur...

GELİNLER KOROSU: Düğün dernek yapıp da bizi aldılar niye?

Bolca çocuk yapalım diye.

Kadınınız doğuracağız, çıkarıp çıkarıp atacağız...

Tanrı rızkını verir deyip salacağız ortalığa...

I.GELİN: Ama bir Zeynep gelin var köyde, kısır!

II.GELİN: Beş yıldır evli, dölü yok; kısır!

III.GELİN: Kız iken kimseye bana mısın demezdi..
Kafdağını gözlerdi...Çok güvenirdi kendine kadınlığından, güzelliğinden yana.. (Zeynep elinde kovalarla soldan girer, onu görmezler)

GELİNLER KOROSU: Veli Çavuş'un gelini,
Hüseyin sarıyor sarıyor belini,
Beş yıldır bulamıyor dibini.
Dibi yok ki; KISIR!
Atıyor tohumu,
Döl yok ki; KISIR!
Didiniyor kocası,
Çare yok ki; KISIR!
Güzel gelin, hoş gelin,
Amma KISIR! (Ansızın kendilerini dinleyen Zeynep'i görür ve susarlar. Zeynep herbirine ayrı birer bakış atar. Bir pandomima havası oluşur bir süre için. Zeynep ağlamaklı, koşarak çıkar)
O Zeynep'ti O. Onu gördük..

I.GELİN: Baktı baktı, baktı baktı...

II.GELİN: Sözlerimiz onu yaktı yaktı...

III.GELİN: Hiç konuşmadı, kaçtı!

GELİNLER KOROSU (Gitmeye hazırlanırlar): Kadın dediğin, tam kadın olmalı.
Karnı her yıl dolu olmalı.
Ulu Tanrıya sığınıp;
Çıkarıp çıkarıp salmalı.. (Çıkarlar. Onların kocaları olan delikanlılarla Hüseyin girer)

Sahne 3

(Üç delikanlı ve Hüseyin. Sokak boyunca konuşa konuşa geldikleri izlenimi verirler)

HÜSEYİN: Yahu siz ne diyorsunuz Allahaşkına? Söyletmeyin beni...(Delikanlılar çevresini sararlar)

DELİKANLILAR KOROSU:
Dinle sana bir nasihat edelim,
Yatakta kadından kaçıcı olma
Belini berkçe tut, elini yavaş,
Derdest haylayıp da çarpıcı olma.

İşi iyi becer, az ağırdan al
Öteye beriye bir parmak bal çal.
Sık dişin' hedefi iyi nişan al,
Uyuşuk uyuşuk dalıcı olma.

Tarla dediğini sürüp ekmeli.
İy'ce karıştırıp tapan çekmeli.
Bitek olmak için gübre dökmeli
İşin yakasını salıcı olma...

HÜSEYİN(Kızgın): Beni kızdırıyorsunuz; hemen şuracıkta soyunacağım..
Bana tabancayı çektirmeyin.
Ben erkekliğimi tam kullanıyorum,
Belli ki onda kadınlık bulamıyorum (Üzgünleşmiş).
Ama onu seviyorum.

DELİKANLILAR KOROSU: Biliriz, kim sevmez ki Zeynep'i ? Dünya güzeli.

Ama kısır? Ama bu büyük kusur.
Bizimkilerinde inek cinsi var; doğur da doğur!
Siz de başınızdan defetmelisiniz bu derdi.

HÜSEYİN: Başımı her taşa vuracağım.
Ya onu kıracağım ya da bir çare bulacağım.
Tarlamı bitek yapıncaya, döl alıncaya dek uğraşacağım..
Öte sokaktan yolladım üç güngörmüş yaşlı anayı, gidip göreyim ne yaparlar? (*Çıkar*)

DELİKANLILAR KOROSU: Yaşlı analar bulacaklarmış inek altında danayı...
Gübreye gereksinme duymaz bizim tarlalar,
Anadan doğma bitek.
Üçünün de karnı şişmiş birer petek (*Çıkarlar*)

5-ELLERİ HAFİF GÜNGÖRMÜŞ KADINLAR DERMAN DAĞITIYOR!

Sahne 4

(*Fatma Hala, üç yaşlı kadın ve Zeynep. Kadınlar oturmuşlardır. Zeynep dışarıdan gelip onlara 'hoşgeldiniz' diyerek ellerinden öper.*)

I.YAŞLI KADIN: Zavallım, bahtsız gelinim benim..

II.YAŞLI KADIN: Ne nazlım, ne mazlum gelin!

III.YAŞLI KADIN: Derlerdi inanmazdım. Abartırlar sanırdım. Yüceltirler sanırdım.

ÖBÜR İKİ YAŞLI KADIN: O neymiş o, abartırlar; o neymiş o, yüceltirler sandığın?

III.YAŞLI KADIN(*Aldırmaz*): Hiç böyle yakından görmemiştim. Masalarda yaşasaydı, saraylarda sultan olur: yiğitler ona kurban, şehzadeler önünde kul, peri kızları yanında bir pul olurdu. Ah Zeynep, Allı Zeynep! Meğer ne allı, ne pulluymuşsun sen? Bahtsız yavrum!

I.YAŞLI KADIN: Doğru çok bahtsız gelin..

II.YAŞLI KADIN: Tanrı iki iyiliği vermiyor bir kişiye..

FATMA HALA: Vermiyor anam vermiyor. Vurdu mu felek yaman vuruyor. Bakarsınız sam yelleri esmiş de, çayır-çimen soluyor. Gönül baharlarında göğertiler kuruyor..

III.YAŞLI KADIN: Dilerim Tanrıdan Zeynep solmasın. Alkarısı ellerini ciğerine salmasın...

FATMA HALA: Süs için mi geldiniz güngörmüş, devran sürmüş;
yaşını başını almış analar ?
Gelinimin, oğlumun ve benim içimizdeki sancılar yer bitirir bizi.
Bildiğiniz bilmediğiniz, duyduğunuz duymadığınız yolları-çareleri birleştirin.
Ne yapıp eyleyin, gelinimi iyileştirin.

I.YAŞLI KADIN: Ben bir derman bilirim denenmiş, sınanmış. Ninemden öğrenmişim..

II.YAŞLI KADIN: Benimki birebir çocuğu olmıyanlara. Üç-beş gelini emledim-emeçledim. Nurtopu gibi oğlanlar, melek gibi kızlar doğurdular.

III.YAŞLI KADIN: Benimkiyse kolay bir iş; yalnızca, yalnızca bir diş!
Bulması da yapması da kolay. Ancak melek gelinimin yüzü gibi,
İçi de güzel olmalı. Umutsuzluğu, inançsızlığı atmalı.
İçi pak, alnı ak, yüreği temiz olarak-dediğimi yaptıktan sonra gidip kocasıyla yatmalı.. Utanma gelinim o köprüden biz de geçtik. Bir zamanlar bizler de gençtik.. (*Hüseyin girer*)

HÜSEYİN: Hoş geldiniz üçünüz de..

ÜÇ BİRDEN: Hoş bulduk üçümüz de. Ama senin yerin yok içimizde...

FATMA HALA: Haydi oğlum dışarı çık. Şöyle bağa bahçeye doğru açıl bir. Sonra gelir yemeğini yersin. *(Hüseyin çıkar)*

I.YAŞLI KADIN: Zeynep! Gelin kızım benim! Ocakta kaynayan çamaşırın-mamaşırın var mı?

ZEYNEP: He ya, var. Çamaşır günüm bugün. Kazanda çamaşırılar fokur fokur kaynıyorlar..

II.YAŞLI KADIN: Çok iyi.. Buğusu fazla çıkıyor mu?

ZEYNEP: Bacadan yukarı direk gibi çıkıyor..

I.YAŞLI KADIN: İyi dinle şimdi beni. Bir leğen alacaksın. Kaynayan çamaşırılardan kocaninkilerini, içine dolduracaksın. Üzerine şööyle! *(Bacaklarını hafif açıp, kıcını yere koymadan oturur)* İt oturuşu oturup, çamaşırılının buğusuna duracaksın.. O buğu ne buğudur! Ne zaman ki senin şeyin onu soğutur, korkma artık! Haydi çıkar donunu. Utanmayı sıkılmayı at yüzünden, biz de kadınız.. *(Zeynep donunu çıkarır kor bir kenara)* Şimdi gel benimle içeri *(Bir kapıdan çıkarlar. Ses içeriden gelir. Önce az bir süre susukluk..)* Önce bir dua edeyim, buğuya üfleyeyim... Çok kızım, çok anam.. Çamaşırı değdirme, havada beklet!

ZEYNEP: Aaah! Çok sıcak, yanıyorum. *(Bu arada diğerleri kapının yanına gelmişlerdir)*

I.YAŞLI KADIN: Elbette yanacaksın biraz. Buğu şeyinden içeri girecek, döl yatağına dalacak. Orayı ısıtıp, kötü cinleri çıkaracak.

ZEYNEP: Amanın yanıyorum! Yaktı, pişirdi buğu beni...

DIŞARDAKİLER: Dayan kızım, sabırlı ol. Sık dişini!

I.YAŞLI KADIN: Seni yakan buğu değil aslında. Cinler çıkmıyor, çıkmak istemiyorlar. Onun için sana eziyet veriyorlar. *(Gelin inlemektedir)*

FATMA HALA: Dayan kızım, dayan Zeynep'im.

I.VE III.YAŞLI KADIN: Bir lokmacık sabır, bin kadayı savuşturur.

II.YAŞLI KADIN: Çok zalımdır rahim cinleri. Kolay kolay yerlerini terketmezler. Ama bu çamaşırılının buğusu, tıpkı kovandan balarılını pössürten tezek tüssüsü gibi gelecek ve onları.. Artık yeter. Nasıl olsa rahimden çıktılar, yarı yola gelmişlerdir. Öbür yarısını da ben çıkartırım tütsüyle..

I.YAŞLI KADIN: Kalk kızım. Tütsü şimdi onlara sana verdikleri eziyetin karşılığını çıkartır.. *(Zeynep inliyerek ve güçlülkle içeri girer. Kuşaktan aşığısı ıslaktır fistanının. Saçlar ıslak, yüzü ter içinde güçlülkle kenardaki donu üzerine oturur.. Öbürleri de yerlerine geçerler)*

II.YAŞLI KADIN: Benim iş kolay. Can-man acıtmaz. Şimdi hemen tütsüyü yapalım ki geri dönüş başlamasın. *(Kuşağının arasından bir çaput çıkarır ve ağırdan mırıldanarak çözer)* İşte benim ilacım da bu; kuru it boku! Yakalım şunu *(Tutuşturur)* Yavaş yavaş yanar it boku tezeği. Haydi kızım gel, çok şöyle! *(Zeynep yine donsuz olarak tütmekte olan tezeğin üstünde beklemeğe başlar.)*

III.YAŞLI KADIN: Tütsü ile hele çıksın cinler sıra bana gelecek. *(Bu işi yapan kadın mırıl mırıl saymaktadır)* Kaça geldin?

II.YAŞLI KADIN: Daha ellideyim. Yüze vardım mı tamam, hemen kaldıracığım..

I.YAŞLI KADIN: Çamaşır buğusu zati yarı yolu geçirdi. Orada sarhoş sarhoş beklerlerken, tütsü de girince iyiden esriklenip çıkarlar..

II.YAŞLI KADIN*(Sesli)*: ...90, 91, 92, 93, 94,95, 96, 97, 98, 99, 100. Kalk kızım kalk artık. Maşallah maşallah, kuşlar gibi hafifledin!

ÖBÜRLERİ: Nasıl da değişti birdenbire...

II.YAŞLI KADIN(*Tezeği kontrol eder*): Bak gördün mü? Tezek sönmüş. Bunun sönmesi demek, cinlerin içerisine düşüp yanmaları demektir. Şu ateş küreğiyle süpürgeyi ver. (*Kadın verir*) Sakın sakın elini vurmıyasın. (*Okuyup üflediği yerde küreğin üstüne süpürür.*) Al bunu dışarıda bir yerde, evin duvarından üç adım öteye göm! (*Fatma Hala çıkar*)

III.YAŞLI KADIN: Gel bakalım yanıma. Cin-min kalmadı sende gayri.. Kalbini bozma...Benim için hiç zorluğu yoktur. (*Koynundan bir Şey çıkarır*) Bu bir diş sarmısak.. Ama tekin değil, okunmuş üflenmiş.. (*Sarmısağı kat kat sarılmış bez arasından çıkarırken Fatma hala da içeri girer*) Kur'an'dan dua komadım okudum bunun üzerine, tam üç gün üç gece.. Al bunu, bu kutsal sarmısak seni ak pak yapacaktır. (*Geline verir*) İçeriye geç, parmağınla az, aç Őeyinin ağzını, koy dudadığının bir kıyısına gel! (*Gelin içeri odaya geçer*)

FATMA HALA: Cinler çıktı, sarmısak ne yapacak?

III.YAŞLI KADIN: Sarmısağı orasına koyacak ama kokusu ağzından gelecek...

II.YAŞLI KADIN: Kokusu ağzından gelince?

III.YAŞLI KADIN: Bunun kerameti orada işte.. Kokusu ağzından gelince, çocuk olabilir. Haydi kızım çabuk gel! (*Gelin yanlarına gelir*) İyice yaklaş yanıma. İçinden tüm kötü düşünceleri at. Haydi üfle bakayım. (*Gelin kadının yüzüne doğru üfler*) Yok yok, daha kokusu gelmiyor. Kızım niyetini bütün kıl! Sırayla dolaş! (*Öbür kadınların sırayla yüzlerine doğru poflar fakat hepsi de 'Tuh!' diye kafalarını sallarlar*) Daha akla yüreğini. Tüm iyi düşünce ve arzularını ağzına topla. Ona hükmet! (*Gelin telkin altına girmiştir*) Koku ağzından gelsin, muradın yerini bulsun! (*Gelin ağız kelimesinin sık sık geçmesinden, İstemi dışında ağzına götürür elini birkaç kere*) İçinde hiçbir kötülük kalmasın! Haydi yeniden dolaş. Kaynanandan başla..

FATMA HALA(*Gelin yüzüne doğru 'pof'lar, umutlu*): Pof de! Bir daha pofla kızım! Galiba kokuyor. Hele siz de bir koklayın, kokuyor! (*Sevinçli*)

I.II.KADIN: Kokuyor, sanki ağzıyla yemiş gibi kokuyor..

FATMA HALA(*Sevinçten uçmakta*): Hey Tanrım sen ne büyüsün! Karnın ağzından kafanın ağzına koku da gidermiş! Sen ne etmeye kadir değilsin?

III.KADIN: Haydi kızım (*gururlu*) giy donunu artık! (*Gelin kenardaki donunu almak ister*) Onu değil, yeni bir don.. Hiç giyilmemiş, ev dokuması. Hem de alaca olsun, uğur getirir. (*İçeri girip çıkar*) Donun kutlu olsun..

I.II.KADIN: Donun kutlu, yaşamın mutlu olsun kızım.. (*Kaynanası geline göz eder ve o da kalkıp ellerini öper*)

ÜÇ YAŞLI KADIN(*Üçü birden*): El öpen sağolsun, muradı yerini bulsun.. (*Fatma hala içeri girer*)

III.YAŞLI KADIN: Az kalsın unuttuyordum. Gelin kızım artık doğuma hazırsın. Bu gece kocanla yatarsın. Utanma kızım. Ertesi gün Gülbaba türbesine gidersiniz. Ona adak adar, dilek dilersiniz. Elini delikten sokup, bir kemik çekersin. Görelim ne çıkacak? Kaval kemiği çıkarsa oğlun, omurga çıkarsa kızın olacak. (*Fatma hala çıkıp elinde birşeyler yanlarına gelir*)

ÜÇ KADIN(*Üçü birden*): Gülbaba güldürsün sizi yavrularım!

FATMA HALA(*Üçüne de birer havlu ile birer sabun verir*): Azımızı çoğa tutun analar bacılar. İnşallah nefesiniz, ilaçlarımız derdimizi ondurur. O zaman daha çok veririm. Hüseyinin sizleri varlıklara kondurur.

ÜÇ KADIN (*Üçü birden ayağa kalkarak*): Lokmanız kabul olsun. El bizden sevap Allahtan. Haydi sağlıcakla kalın! (*Çıkarlar*)

ZEYNEP-FATMA HALA(*Onlar çıkarlarken*): Sağolasınız! Güle güle! Allah sizlere de uzun ömürler versin. (*Çıkarlar ve sahne değişir.*)

Sahne 5

(*Üç gelin sırtlarında çuvalları oflaya puflaya sokağa girerler. Üçü de hamiledir. Çuvalları yanyana duvarın dibine koyarak üzerlerine otururlar.*)

I.GELİN: Ooof anam ooooff! Ne yoruldu anam! Ne yoruldu!

II.GELİN: Ben, ben de yoruldu bacım. Şuradan şuraya gelinceye dek ter topuğumdan çıktı..

III.GELİN: N'olacak anam bacım n'olacak? Üçümüz de iki canlıyız. Olmaz olası karnımızdakiler kanımızı emiyorlar...

I.GELİN: Öyle deme kız bacım, öyle deme günahdır. Tanrı veriyor, Tanrının işi o.

III.GELİN(*Gerçekçi*): Haydi canım sen de!

I.GELİN: Aaa! Kudurmuş bu gelin vallahi! Şunun söylediğine bak sen.

II.GELİN: Yalan da değil hani, yatma bakalım kocanla, çocuk çocuk oluyor mu?

III.GELİN: Öyle tabii ya! Benimkisi üç aylık, kız seninki kaç ?

II.GELİN: İki aylık da benimki. Gebe olunca insan bir iş yapamıyor, tıkanıp kalıyor. Şu bir avuç bulguru döğdürmeye götürüp, gelinceye dek canım çıktı.

III.GELİN: N'olacak anam, her yıl bir tane koyuyorlar karnımıza.
Bir yıl sonra adam olup karışıyor aramıza..
Ertesi yıl bir daha, bir daha.. (*Göğüslerini kalçalarını gösterir*)
Baksanızaa, bizlere genç gelin demek için bin tanık gerek...
Çok giyilmiş çarıklara dönmüş yüzümüz,
Pörsümüş göğüslerimiz;
Yaşlı kadınlara döndük...

II.GELİN: Kızlığımızda zıpır gibiydik. Çatalkaya'nın yokuşu günde üç kez iner çıkardık, sırtımızdaki odun şelegeyle, banamısın demezdik..

III.GELİN: Birer binek eşeği olduk şimdi.. İndi bindiler, inip bindiler; yanımız yöremiz dolup kaldı.. (*Üzgün*) O dolgun, o alımlı çağıma yeniden erişmek için nelerimi vermezdim, nelerimi!

II.GELİN: Söz aramızda Elif karıya gittim. Karnımdakini düşürmek istedim..

ÖBÜRLERİ(*Merakla*): Eee! Ne yaptı? Hani düşmemiş?

II.GELİN: Kibrit çöpünden kırmızı bibere dek içime sokturmadığı kalmadı..

I.GELİN (*Bilgiçce*): Değil mi, yine de istediğin olmadı?
Dedim size ben.. Ama inancınız sarsılmış. Dedim size Tanrı verir diye.
Sen boyunla birlikte günaha girmişsin öyle yapmakla. (*Öbürüne*)
Sen de iyice azıtmışsın inanmamakla.
Tanrının işine karışsınız..
Siz ne sanıyorsunuz? Vermeye gönlü olmadıktan sonra Tanrının; bir değil on kocayla yatsanız çocuk olmaz. Her ne çareye başvursanız yine olmaz.. Örnek mi istersiniz? Veli Çavuş'un gelini Zeynep! Evet, alımlı, çalılı, hiç bozulmamış.. Ama bilmez o analığın ne olduğunu. Son umudu da suya düştü.
Gülbaba'da ona çocuk vermedi. Çünkü Allah var için ucunda Allah...

ÖBÜRLERİ: O kısır o..

I.GELİN: Tanrı isterse verir, kısırı doğurgan yapar Tanrı dilerse...

III.GELİN: Güzelliğine, bu yaştaki vücuduna özenirim Zeynep'in. Ama yine de olmak istemem onun gibi..

I.GELİN: Ha işte bu yola gel. Öbür çocuklarınız karnınızdayken, böyle konuşmazdınız. 'Kadın dediğin doğurgan olmalı, çıkarıp çıkarıp salmalı' derdiniz! Peki şimdi nedir derdiniz? Elbette analığın zor olduğunu gördünüz. Derdiniz kızlığa geri dönmek mi? Ama güzel Tanrım işini iyi bilir. O bizlere öyle bir kapı vermiş ki, açıldı mı bir daha kapanmaz...

II.GELİN: Aman ne çok bilmişsin sen?

III.GELİN: Doğruların bile yanlış olduğunu kabul ettiriyorsun bize. Kentli kadınlar ilaç alıp, alet takıp hamile kalmayı bile önlüyorlarmış. Nahiye'ye bir ebe gelmiş, o anlatıyormuş bunları...

I.GELİN: Haşa haşa, onlar Tanrının işine karışıyorlar. Sizin bu söyledikleriniz de Allaha karşı gelmektir.

ÖBÜRLERİ: Haşaa, haşa! Tövbeler olsun!

I.GELİN: O Zeynep de sizin gibi. Allahın merhametini beklemiyor. Bilmiyor ki kısırlık kendine verilmiş bir ceza. Beklemiyor cezanın bitmesini..

ÖBÜRLERİ: O, çocuk istiyor çocuk.. Bir çocuk ona dünyalara bedel. Hem sonra bunca yıldır bekliyor..

I.GELİN: Doğru her taş baş vuruyor ya, bence beklemeli. Hanım hanım oturmalı evinde. Tanrı ona acıma gösterir erinde gecinde.. (*Gerçekçi*) Hem olanlar ne yapmış ki? Aha bizlerin beşer altışar tane sarmış çevremizi. Başlarımız göğe mi değdi?

ÖBÜRLERİ(*Rahat bir soluk alırlar*): İşte onu deyiver. Şöyle akıllı ol, yola gel!

I.GELİN (*Şaşkın*): Ooooh! Şaşkınlığımdan söyleyeceğimi kestiremiyorum. Dertliliğimden ne diyeceğimi bilemiyorum..

III.GELİN: Kurulu düzen bu kızım, bozuk para gibi harcıyor bizleri.. Sözle ve kendiliğinden değişmez ki! Yıkarak gerek yıkmak bu gelenekleri:
Önce baba: 'Ekmek yedirdim, köynek giydirdim' deyip biniyor dalımıza.
El koyuyor, yön veriyor yaşamımıza kendisi yaşıyacaktı gibi.Şimdi kocalara hizmet. Yarın çocukların derdi...

II.GELİN: Bunların hiçbiri yok Zeynep'de.. Kocasını emrinde.. Görkemi yerinde. Çoluk çocuk derdi hiç yok.. N'oluyor sana kızım? Ye, iç keyfine bak!

ÖBÜRLERİ: Ne başını taştan taşa vurursun, çocuk çocuk diye?
Şimdi de Çocuksuz Baba'ya gidecekmış, mantar taşa sürtmeye...

6-ÇOCUKSUZ BABA'NIN MANTAR TAŞINA ÇIPLAK OTURUŞ

Sahne 6

ÇOCUKSUZ BABA TÜRBEŞİ: Arkaya sokulu olan uzunca bir taş duvardan dışarıya çıkıntı yapmıştır. Bu taşın üzerinde renkli renkli perdeler örtülmüştür. Duvarın önünde bir alçak seki... Bakıcı karı-koca oraları süpürmektedirler...

KOCA BABA(*Sekide oturmakta*): Bir ay var ki kimse gelmedi. Şu kutsal taşın üstüne kimse oturmadı..

KOCA BABANIN KARISI: Bir aydır n'olduysa bize oldu. Kısmetimiz kesildi. Çuvallarımız esildi. Acaba Çocuksuz Baba bize düşman mı kesildi?

KOCA BABA: Deme avrat öyle deme! Biz kime ne yaptık? Bugün gelmezse yarın gelir. Yarın gelmezse öbür gün gelir. Tanrıdan umudunu kesme! O zaman ikimizin de yüzü güler..

KARISI: Neredeee o günler! (*Yalvarır*) Tanrıdan odur ki dileğim, Çocuksuz Baba'ya kurban getireler. Sunular sunup, bağışlar vereler...

KOCA BABA: Yoksa halımız duman olacak.. Bu ev bu, kolay dönmüyor dümeni. Her şeye ihtiyaç çıkıyor.

KARISI: Saçımı süpürge ettim senin uğrunda. Çocuksuz Baba n'olur birazcık da sen acı bana. Güçlük mü var kutsallığına. Aç yolları dolsun kalsın çocuksuzlar. Gelinler, kocalar, analar babalar ve çocuklara susuzlar yanını yöreni sarsın. Ziyaretçiler dolsun kalsın..Karınlarını doyurmazsam, kutnu döşeklerde yatırmazsam kahrolayım. (*Ağlamaklı*) Güz içindeyiz, yakında kışa gireceğiz. Kış hazırlığı yapmamız gerek. Rızığımız, kış devliğimiz sana bağlı...

KOCA BABA: Kalk avrat, içlenme öyle! O bizi düşünmek, korumak zorunda. Sen git türbeyi de pakla, çevresini süpür, silkele. Duanı, yakarışını orada tamamlarsın. Ulu atamız orda yatıyor. Bu döşek ondan emir alıyor. (*Kadın kalkar*) Ama ben düşümü gördüm. Sağ elimin içi de tatlı tatlı kaşınıyor; denemişim mutlaka kismet geliyor..

KARISI(*Ayağa kalkar, çıkarken*): Dileğim o ki; ya gelen çok olsun ya da bir kişi olup varlıklı olsun. Umarım dünya çocuksuz dolsun (*Çıkar. Duvarın arkasından kısık, anlaşılmaz sesler gelir. Koca Baba kulak kabartır ve köşeden arkaya doğru bakar*)

KOCA BABA(*Değişmiş, gülererek*): Ulan namussuzlar! Yine dolmuş av beklersiniz. Ama ağzınız karataşa geldi. Çünkü hiç kimse gelmedi. Hem böyle fısıltınız duyulursa içeriden olmaaz. O zaman hiç bir kadın burada durmaz.

I.SES (*Dışardan*): Koca Baba içeriden sesler geliyordu da acaba dedikk.

II.SES: Dedik ki gözümüz gönlümüz açılıns biraz..

KOCA BABA: Nerede oğullarım nerede o şans? Geçen ay sıraya girmişti çocuksuz kadınlar. Tek sıra olmuş bekliyorlardı kapının önünde. Siz de düğün bayram ettiniz, biz de.. Hey gidi gençlik!

TOPLU SES (*Dışardan*): Koca Baba yine gençliğini anımsadın.Ah kimbilir, sen ne hovardalıklar yaptın!..

KOCA BABA: Susun ulan utanmazlar, bana kara çalmayın! Kabahat bende ki size yüz veriyorum. Çocuklar ağızlarıyla- elleriyle göremiyorlar, bari gözleriyle görsünler diyorum. İyiden iyiye şımartınız. Siz beni ne sandınız ha?

TOPLU SES: Kızma bize Koca Baba. Koşa koşa gelmişiz ta buraya. Ama şansımız yokmuş. Gözlerimizin kismeti yokmuş nidelim? Bari geçip gidelim..

KOCA BABA(*Sinsice güler*): Ben düşümde gördüm çocuklar. Bugün mutlaka gelen var. (*Eğilerek köşeden doğru bakar*) Aaa! Bakın. Gördünüz mü gelenleri? Şansınız varmış. Bizim avratla bir gelin bir de erkek geliyor, türbeden çıkmışlar da.. Haydi toz olun. Geçin öbür yana. Onlar şimdi buraya gelecekler. Sakın gürültü fısıltı yapayım demeyin. Ben kuvvetlice bir öksürmeden, saldırıya geçmeyin.. (*Sessiz ve sevinçle örtülü taşın çevresinde dolaşır. Arada bir eliyle okşar. Az sonra karısı, Hüseyin ve Zeynep girerler.*)

Sahne 8

(*Koca Baba, Karısı, Hüseyin ve Zeynep*)

KOCA BABANIN KARISI: Düşün doğru çıktı.. Türbeye vardım varmadım, bunlar karşıma çıktı..

KOCA BABA: Bak sen! Öte köyden Veli Çavuş'a benziyor onun oğlu musun yoksa?
HÜSEYİN: He ya Koca Baba. Veli Çavuş'un oğluyum. Adım Hüseyin..

KOCA BABA: Hoş geldin sen safalar getirdin. Sen de gelin kızım sen de hoş geldin..

ZEYNEP-HÜSEYİN(*İkisi birden*): Hoş bulduk sağol.. (*İkisi de yorgundur*)

KOCA BABA: Oturun yavrularım oturun şöyle! (*Sekiye çökerler*) Sen daha küçüktün ben size geldiğimde. Gözlerinden tanıdım. Gözlerin tıpkı baban Veli Çavuş'un gözleri, rahmetlik..

KOCA BABANIN KARISI(*Sevinç dolu*): Dur hele herif dur! Konuşmayı bırak ki çocuklar niyazlarını yapsınlar. Senin haberin yok, Hüseyin bir koç getirmiş bir koç getirmiş ki at gibi.. Türbenin kapısına bağladık koçu. Görenler görsün de ibret alsınlar.. Haydi yavrularım düşün peşime de, ben ne yaparsam siz de onu yapın.. (*Otururlar taşın önüne, kadının yaptığı gibi eğilip taşı üç kere öperler*) Bildiğiniz tüm duaları okuyun. Ama sakın üç Kulh-ü Vallah'ı unutmayın. (*Okurlar, yalvarırlar mırıldı halinde. Zeynep perdelerin üstüne kapanır hıçkırarak ağlar*)

KOCA BABA: Zavallı güzel gelinim. Daha çok gençsiniz. Hiç üzülme hiç, Çocuksuz Baba'ya gelen muratsız kalır mı hiç? Kaç yıldır evlisiniz?

HÜSEYİN: Yediye yaklaştı..

KOCA BABANIN KARISI (*Gelini kaldırır*): Ağlama kızım kalk canım. Üç yıldan fazla beklemiyecaktınız. Buraya gelseydiniz görecektiniz, şimdi altın topu, nur topu gibi çocuklar kucağımızda olacaktı..

KOCA BABA: Ama yine de üzülme, geldiniz ya buraya...

HÜSEYİN: Geldik ya.. Aman ne sarp yolunuz varmış; neredeyse Murat'a uçuyorduk katırdan.

YAŞLI KARI KOCA: Geçmiş olsun! Nasıl oldu?

HÜSEYİN(*Zeynep yeniden kafasını kutsal taşı örten perdelerin içine gömmüş içini çekmektedir..*): Ne olduysa şu karşı kayalıkta oldu. İkimizde katırın sırtındaydık. Hayvanın ayağı bir kaydı, üçümüz birden taş kırıntılılarıyla yolun altındaki uzunca bir kayaya kadar sürüklendik.. Bizi o kaya kurtardı. Yoksa gitmiştik.. (*Zeynep kafasını kaldırır söze karışır*)

ZEYNEP: Altımızda deli deli akıyordu Murat suyu.. Korkuyu yaşadık, ölüm korkusunu burnumuzun dibinde hissettik..

HÜSEYİN: O kaya olmasaydı suları boylamıştık, bizi o kurtardı...

KOCA BABA: Vah vah! Bir verdiğiniz karşı gelmiş. O taş sizin için kutsal oldu artık. Kimbilir hangi evliya o kayaya dönüşüp sizleri kurtarmıştı. Bak işte bu koca köy, biz hepimiz; Çocuksuz Baba'nın nesliyiz. Şu gördüğün kutsal taş da bizlerin varoluş nedeni...

HÜSEYİN: Nasıl olmuş Koca Baba?

KOCA BABA: Bir zamanlar buralar, dağlar ovalar ıppıssızmış. Çocuksuz Baba'yla karısı yaşarmış yalnız. Ve Tanrıdan bir dilek dilerlermiş, bir çocuk isterlermiş köründen topalından.. Olmamış bir türlü bir çocukları. Tam kırk yıl bir yastıkta ömür geçirmişler. Ermişler ermesine ama demek daha pişmemişler..

KOCA BABANIN KARISI(*Sözü ele alır*): Bir gün bir ulu kişi gelmiş; ak sakallı, perişan halli.. Gelmiş de aha bu mantar başlı taşın üstünde oturmuş. Çocuksuz Baba'nın karısı bunu görmüş, evine buyur etmiş..

KOCA BABA: Meğer o adam Hızır imiş. Her çağrılan yerde hazır imiş. Demiş: 'Pek memnun kaldım sizden. Bir karşılık da bizden olsun. Çocuğunuzun olmadığını anladım. Bacı, hani bir taşa oturmuştum ya; gider sen de oturursun onun üzerine. Taş soğuk soğuk değsin çıplağma..

KOCA BABANIN KARISI: Çok çocuğumuz olacaktır. Koca bir köy oluşacaktır soyunuzdan. Dünya durdukça da Çocuksuz Baba adınızdan sözedilecek..' Dediği gibi sır olmuş bulutlara karışmış. Odur budur da bu taş kutsallığını yaşamaktadır... (*Perdeleri açarak taşı ortaya çıkarır. Yedi kat örtü altındadır. Örtüleri tek tek öperek kenara kor. Taş duvardan ileriye doğru bir çıkıntı yapmaktadır.*)

Taşın phallus biçimi belli olur. Üzerine oturulmaktan aşınmış ve kayganlaşmıştır) Haydi Koca Baba sen Hüseyin'i al da git buradan. Türbeye kurbanı kesin siz. Ama unutma, kurbanın kanı iyice göllenip, birikince...

KOCA BABA: Biliyoruz canım, kan pıhtılaşmış birikince sana seslenirim. Kalk Hüseyin! (*Kalkarlar*)

HÜSEYİN(*Çıkarlarken*): Çocuksuz Baba, Hızır dede bize de yardım etsin dua edin! (*Köşeyi dönerlerken Koca Baba öksürmeğe başlar. Onlar kaybolduğunda, duvarlardan üç-beş baş kendini gösterir*)

KOCA BABANIN KARISI: Haydi kızım soyun artık soyun. Utanma soyun, bir sen bir de ben varız burada. İkimiz de avradız. Fistanımı, şalvarımı çıkart, donunu da..

ZEYNEP(*Soyunurken*): Yaşlı ana, nurlu ana. Utanma korku kalmadı bende.. Ben bir çocuk istiyorum, kadınlığının istpatı.. İstersen, anadan doğma ol, de olayım. Yeterki ben bir çocuk sahibi olayım.. (*Donunu da kaldırıp bir yana atar*)

KOCA BABANIN KARISI: Zeynep gelin at peşini ardına. Ak köyneğinin peşini fırlat geriye. Aç ak baldırımı otur çıplak taş. (*Dediklerini yapar*) İçinden iyi şeyler geçir, iste muradını. Sürekli olarak; bir çocuğum olsun de. (*Duvardan başlar dillerini sarkmış olarak iyice eğilir. Birbirlerine betimler yağdırır röntgenciler*) Çocuksuz Baba'nın döşeği, Bozatalı Hızır'ın eşiği bu. Sana sağlık, sana döl verecektir...

ZEYNEP (*Bir huşu içinde*):

Bozatalı Hızır'ın eşiği.
Çocuksuz Baba'nın kutsal düşeği!
Kul olup kapına geldim.
Gönlümü tüm sana verdim.
Yalnız gönlümü değil benliğimi de,
Çıplaklığımı, bedenimi de..
Koparın parça parça etimi
İlmek ilmek sıırım çekin kutsal gücünüzle derimden...
Ama beni kurtarın bu kederimden.
Bir çocuk istiyorum, bir çocuk verin!
Olağanüstülüğünüzü gösterin!

KOCA BABANIN KARISI: Yavaş kızım, yavaş söyle. İçinden geçir arzunu, bağırıp çağırma. O, niyetleri, düşünceleri bile işitir. Gönüllerde yatan arzuları, kafalarda oluşan düşünceleri ve yüreklerde çöreklenen korkuları, herşeyi görür-bilir Çocuksuz Baba.

ZEYNEP: Soğuk sular serptin kızıl yüreğime, aklaştırdın. Ömrün günün artsın Koca Anaa!

KOCA BABANIN SESİ(*Uzaktan gelir*): Koca Baba'nın karısı! Koca Baba'nın karısı! Gelini indir taştan! Gelini indir taştan! (*Duvardan kafalar yiter*) Kan göllendi, pıhtılaşmış.. Kan göllendi, kerme kestiii!

KOCA BABANIN KARISI: Kalk kızım kalk artık. Gidip türbeye yüz sür ki, perdelere dolayım seni..

(*Çıkarlarken perde iner*)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

7-YA ÇOCUK DOĞURURSUN YA KUMAYA RAZI OLURSUN

Sahne 1

(*Hüseyin'in evinde bir yıl sonra, Zeynep ağlamaktadır, kocası ise kızgın kızgın dolaşmakta.*)

HÜSEYİN: Kadın dediğin tam kadın olmalı. Kadının der gezersin, üstelik çok da güzelsin. Ama neye yarar bir çocuk doğurmadıktan, soyumuzu sürdürececek bir evlat vermedikten sonra? Nedir senin güzelliğin?..

ZEYNEP(*Ayaklarına sarılarak yalvarır*): Hüseyin'im, ağam, kocam benim. El değmemiş bir filizken geldim sana.

HÜSEYİN (*Duymaz*):
Bir heykel gördüm ben bir yerde, mermerden.
Kalır yanı yok senden;
Güzellikten yana tıpkı sana benziyor, ama cansız..
Sen canlısın, ne farkın var ondan?

ZEYNEP: Henüz bir çiğitken sana adamışlar beni. Senin bitek erkekliğinde buldum kadınlığımı.

HÜSEYİN: Sen etten kemikten, o taştan mermerden.
O da kısır, sen de..
Meğer yedi yıldır bir taşla ömür sürmüştüm.
ZEYNEP: Yedi yıldır çocuğum olmaz bilirim- Ama yine de dilim varmaz söylemeye noksanlığımı.
(*Ayağa kalkar, düştü gibi*) Tanrı beni kadın yaratmış. Havva'nın hamurundan maya katmış. Ben kadını kadını kadını.. Neyleyim kısıra çıkmış adım!

HÜSEYİN: Babamla anam, ikisi de kahırlarından öldüler. Senin çocuksuzluğunun kurbanı onlar oldular. Bense umutla yaşadım yıllar yılı. Sıra bana geldi, ölme sırası bana değil mi? Yok öyle şey (*Haykarak*)! Beni öldüremiyeceksin! Seni ben ölümden de öteye tutsak kılacağım. Taşını atacağım, boşayacağım seni. (*Sakin*) Öyle birini getireceğim ki, mermerden duru bir güzellik taşımayacak. Ama bir kısır kadar doğurgan olacak...

ZEYNEP (*Israrlı*): Neyleyim kısıra çıkmış adım. Ama ben kadını kadını. Ah gökleri deler feryadım! Nerdesin Tanrım? Gelsene, bana yardım etsene! (*Bir kenara çöker ve ağlar*)

HÜSEYİN (*Saldırgan*): Yeter be kessene! Çok dinledik senin bu kendine güvenmişliğini, kadınlığından yana olan coşkularını. Artık vız gelir bana yalvarların.. Ben çocuk istiyorum anlıyor musun?
Ben ölünce ocağımı tütütecek birini,
Şu Veli Çavuş oğlu Hüseyin'in yerini tutacak bir çocuk istiyorum.
Yeter yedi yıldır beslediğim umut!
Benim erkekliğimin ölçüsü-ölçeği yerinde..
Sen nedenli ben kadını, dersin de; senin derdin içinde.
Öylesine Tanrının kötü bir kulusun ki; yedi yıllık uğraşlarımız da sonuç vermedi. Hiçbir şey temiz olmıyan içinden söküp atamadı kötülük cinlerini.. Sen daha hangi yüzle bu evliliğin sürmesini istersin? (*Birden değişir*) Bir çocuk ver bana; tüm geçenleri unutayım, kul-kurban olayım sana...

ZEYNEP (*Ağlamaklı yalvarır*): Hüseyin beni boşama yalvarırım! Yine vurayım bazı taşlara başımı. Elbet kırılır şeytanın topal bacağı. Elbet birgün terkeder beni, bana çile çektiren cinler. Bakarsın bu kez yardım eder erler-pirler...

HÜSEYİN: Seni nasıl ki, Allah da erler-evliyalar da terketmişler, ben de terkedeceğim.

ZEYNEP: Hüseyin, erkeğim benim! Bana bir fırsat daha ver! Sordum soruşturdum; üç günlük ötede bir köy varmış, adı Gülgel.. Taşımı atma benim, oraya da bir gidelim. Beni boşarsan, bunca yıl sonra nasıl giderim ben babamın evine? Yedi yıldır emek vermişim buraya. Gençliğimin, yiğitliğimin güçlerini dökmüşüm bu eve. Tek üstüme kuma getir, ikinize de hizmet edeyim. At bir çul kapı ardına, köpekçe üstünde kıvrılıp yatayım. Ama yollama beni baba evime! Ölüm çıksın Tanrının emriyle geldiğim kocamın evinden..

HÜSEYİN (*Acıma dolu*): Tanrım ben de şaşırırım ne edeceğimi? Nerelere gideceğimi? O neymiş o, Gülgel köyündeki?

ZEYNEP: Satı Taşı, Hüseyin'im.. Dediğim dediktir. Oraya da gidelim. Eğer olmazsa çocuğum ve kısırılık alınıyorsa; kaderime kulluk edip, kendi elimle evlendireceğim seni. Bakarsın Satı Taşı'ndan, ya bir Satı ya da Sadık veririm sana!..

HÜSEYİN: Pekala onu da sımayacağız. Bir kaç gün sonra oraya da varacağız. Sana acı söyledim, seni üzdüm biliyorum. Aslında babana kızgındım. Anam öleli eşliğimizi geçmeyen, derdiniz nedir demiyen babana...

ZEYNEP(*Durumunu unutup, gerçekçi*): Bu köyde hep böyle değil mi? Ana baba kızını verir ama gözünü keser ondan. Gidip gelmek, evin dirlik düzenine karışmak sayılı. Ama elbette haksızdırlar.. Ben gider konuşur, ağızlarının payını veririrm onların.(*Sahne kararır.*)

Sahne 2

(*Her zamanki sokağın bir köşesi ışıklandırılır. III.yaşlı kadın duvara arkasını vermiş oturmakta, düşündükleri şeylere göre mimikleri değişmektedir.Az sonra Hüseyin girer.*)

III.YAŞLI KADININ DIŞA VURULAN DÜŞÜNCELERİ: Hüseyin daha gelmedi. Yoksa vaz mı geçti? Aslında o Zeynep'in attığı tırnağa gelmez ya, bana ne! Benden söz götürüp getirmesi. Kolay mı? Koca bir kışlık yiyeceğimi verecek, yaparsam bu işi. Doğrusu çok cömert bir kişi. Bazan da üzülüyor değilim Zeynep'in hesabına. Onun için az mı uğraştık? Ne ilaçlar yapmıştık! İki gün önce onun yine yardımına koştum. Beni gördü; yalvardı, yakardı, 'Bir yol göster!' dedi. 'Bir yol göster! Ne edeyim nerelere gideyim?' Dedim benden söylemesi kızım, senin kocan evlenecek. Ne yap, yap bir çocuk sahibi ol. Olur ya, Tanrı Hüseyin'den vermez de Hasan'dan verir.. Dene bu yolu yavrum, söv bana dene! Günahı labalı şu kocakarının boynuna.. 'Yapamam dedi, kocamı aldatamam.' Aldatamazmış! Beklesin. Beklesin de görsün, Hüseyin nasıl evlenecek! Nasıl kendisine kötülüklerin en kötüsünü edecek? Yine de bir başka yok daha göstermeden edemedim. Kocan seni 'Satı Taşı'na götürsün dedim. İnşallah güler de gelersin Gülgel'den... Çocuğu olmyanların, çocuğu durmyanların başvurduğu bir yer de orası. Dilerim derdinin orada bulunur çaresi dedim. Dedim de sevincinden kolu-kanadı gıcır gıcır etti eksik eteğin. (*Ayağa kalkıp da köşeden bakar ve yine oturur*)

Bu yaşlı bu kocamış halımla bekletirsin beni, Veli Çavuş'un oğlu! Sana ta baştan göstermiştik doğru yolu. Evlen evlen, demiştik yeri geldiğinde. 'Bana Zeynep'ten başkası uğur getirmez. Hiç bir kadın onun yerini alamaz' demiştin ananın yüzüne karşı bile. Güzellik çocuk doğuramaz ki.. Güzellik sonsuz değil ki.. Aha sonu geldi! (*Hüseyin sokağa girer. Çevresine bakana bakana ve sinerek onu bulur. Konuşmalar kısık sesle olur genellikle*)

III.YAŞLI KADIN(*Ayağa kalkar*): Neredesin Hüseyin? Neredesin a yiğidim? Dedim içimden acaba gelmeyecek mi dedim. Onca ivip duruyordu, yoksa vaz mı geçti bu işten? İnsan başladı mı bir işe bitirmeli onu. Savsaklanan işten hayır gelmez oğul...

HÜSEYİN: Haklısın haklısın ama işler çatallaştı. Karşımda dilinin ucunu yaşlamıyan Zeynep bugün karşımda durmadan konuştu. Elime ayağıma düşüp 'beni boşama, hemen evlenme' diye yalvardı durdu.

III.YAŞLI KADIN(*Küçümseyici*): Elbette senin de acıma damarların seğirdi. Beni iyi dinle! Kadının, birisi ben isem de, gözünün yaşına bakılmaz. Avrat kısmına yeşil ışık yakılmaz. Başvuracak yeni bir taş mı bulmuş yoksa?(*Alaycı*) İnşallah başını-maşını kırmaz. Teeooov ölme eşeğim ölme!

HÜSEYİN: Ne bileyim birisi salık vermiş; Satı Taşı varmış.. Neyse bunu karıştırmıyalım da asıl işimize bakalım. (*yağcı*) Haydi güzel ninem, sen asıl işten haber ver. Üç kere yolladım seni, hala 'he olur' demedi mi?

III.YAŞLI KADIN: Ah benim koca yiğidim! Ben her seferinde sana söyledim; senden iyisini, senden babayığidini nereden bulacak?

HÜSEYİN: Öyle deme nine! O bugüne bugün bir ebe hanım, okumuş yazmış bir kız. Akli yetik herşeye. Söylemeliydin kendisine: İstedigince altınlar takarım başına. Gümüş kemer bağlatırım beline. Kutnulara-ipeklilere boğarım kendisini.. Ama seni de hiç unutmam, güzel ninem; kışlık devliğinden başka, giyeceğini yakacağını da veririm. Gerekirse yanına alırım, zati yalnızsın. Ama bu işi yapmalısın..

III.YAŞLI KADIN(*Sevinçli*): Olacak oğul olacak. O kız seni alacak.. Ben adamın gözünden anlarım, yalnız sözünden değil. Senin boyun bosun, yakışıklılığın onu tüketmiş. Senden konuştukça, zevkten ölüyor. Gülmeden ağzı kulaklarına varıyor. Üstelik parayı da çok seviyor....

HÜSEYİN: Gelen paraya gelsin, mala gelsin. Alnına bağ-bahçe yazarım. Ayaklarının altına kırmızı lira dizerim...

III.YAŞLI KADIN: Sana birşey diyeyim mi? Sen karının taşını bir at, onu bir boşa; Ebe hanım gelip ocağın başına kurulacak.. Sana da istemediğin kadar oğul-uşak doğuracak...

HÜSEYİN(*Heyecanlı*): Öyle mi dedi? Nasıl söyledi? Anlatsana daha başka teklifleri var mı?

III.YAŞLI KADIN: Gözleri böyle söylüyordu. Sen anlamazsın oğlum. Biz onca yıl gün geçirip devran sürdük, bakışlardan anlarız herşeyi.. Arzular önce gözlerde belirir. Sonra dilde yoğunlaşır, kelime ve cümleler halinde döküler. Ama bu iş henüz gözlerde. Kelime olarak döküleceği gün çok yakın. (*Az susar*)

HÜSEYİN: Neden sustun? Bana söylüyemeyeceğin bir şey mi yoksa?

III.YAŞLI KADIN (*Meraklandırıcı*): Sen her ne teklifi olursa olsun kabul ediyorsun değil mi? Desem mi demesem mi?

HÜSEYİN: Her ne dediyse başım üstüne... Bir teklifi mi var? De benim koca ninem de!

III.YAŞLI KADIN(*Kendikendine*): Aklım usum ermedi! O ne demek ola ki? Erkek dediğin, erkektir. Sakalı bıyığı varsa erkekliği yerindedir..

HÜSEYİN (*Meraklı*): Senin dilinin altında bir bakla var. Hele çıkar onu hele! Haydi çekinme söyle, oğlun ölmemiş de karşında, seni dinliyor farzet.

III.YAŞLI KADIN: Vallahi çocuk...

HÜSEYİN (*Sözünü keser*): Ne yani ondanda mı çocuk olmazmış? (*Üzgün*) Öyleyse hiç düşme üzerine. Vazgeçelim. Onu zaten bir-iki kez gördüm Nahiye'de. Eğer ondan da çocuk olmaz ise, vazgeçtim. Ulular 'yedi yabancıdan evlenmek uğur getirir' dedikleri için onu istemişim.

III.YAŞLI KADIN(*İvediyile*): Yanlış anladın yiğidim. Yani teklifi çocukça demek istedim. Niye vazgeçecekmişsin? O senin tam dengin! Üstelik seni tanıyormuş. Gülerek dedi ki: 'Hüseyin beni mi istiyor? Bağ-bahça-para mı teklif ediyor, kendinin olsun.. (*Öbürü şaşkın*) Bana bir rapor getirsin, yeter...'

HÜSEYİN: Ne raporu? Ben askerdeyken görmüştüm; hasta olanlar, doktordan rapor alır.Ben hasta değilim ki...

III.YAŞLI KADIN: İşte benim aklım-usum ermiyor dediğim durum bu. Üstelik 'Hüseyin bana doktordan erkekliğini ispat edecek bir rapor getirsin. Bakalım çocuk yapabiliyor mu?' diyordu..

HÜSEYİN (*Kahkahayla güler*): Öyle mi dedi? Zavallı ebe hanım, doktora ne gerekir? Senden ayıp oluyor ama, dersin ki ona; 'Teklifi başımın üstüne ama kasabaya kadar yorulmak istemiyorum şimdi. Erkekliğimi her an için ısbata hazırım. Dilerse kendisinde deneyerek...'

III.YAŞLI KADIN (*Bir tuhaf heyecanla*): Haklısın Hüseyin'im. Her erkek bu söze böyle yanıt verir...

HÜSEYİN: Ama doğrusu bu sözüne de bayağı kızdım onun. Benimle alay mı ediyor? Erkekliğimi ben iki parmak kağıtla mı ispat edecekmişim? Doktorun iki parmak kağıdıyla mı, ha? (*Karışık sesler gelir*) Haydi gelenler var. Şöyle yürüyelim. (*Yürürler*) Söyle ona, istediği yerde buluşalım. Senden yüzüm kara- O zaman erkekliğimin ölçüsünü ölçeceğini alır... (*Çıkarlarken sahne kararır*)

8-SATI TAŞI'NDA GÖRÜLMEMİŞ BİR AÇIK ARTIRMA

Sahne 3

(*Sahne ışıklandırılır. Orta yerdeki bir metre kadar yükseklikteki bir kaya parçası olan SATI TAŞI'na çakılı demir halkaya, boynundaki yuların zinciriyle bağlı Zeynep durmaktadır. Başına bir hayvan yemi torbası takılıdır. Çevresindeki 5-6 kişilik kadınlı erkekli köylü kalabalığı vardır. Böyle duruma alışık oldukları anlaşılır. Zeynep'in güzelliği ve görkemi onları çeker. Aralarında onun hakkında konuşurlar:*

-Zavallının çocuğu mu olmazmış ne?

-Yoksa debe mi, çocuk mu tutamıyor?

-Aaa! Bakın hele Satı Taşı'ndaki de ne mal!

-Doğrusu açık artırma uzun süreceğe benziyor. (Taşı halka içine almışlardır. Bir satılık hayvanın kontrolü gibidir. Zeynep şaşkın, korkulu bakmakta.. Konuşması yasaktır.)
-Eti butu, herşeyi yerinde. Yük hayvanı olamaz. Eşsiz bir binek atı..
-Gülgel köyü görmemiştir böylesini...
-N'olur konuşması yasak olmasa da konuşsa, zavallım. Biz de deriz ki kadınız... (Kadın)
-Beş para etmezsiniz şunun yanında..
-N'olacak? Bizde kadınlık mı kaldı, çocuk doğurmaktan? (Kadın)
-Bir çepiç mi daha değerlidir yoksa keçi mi, et bakımından? Elbette ki çepiç.. Çünkü kısırdır, eti sıkıdır. (Kadın)

KALABALIK KOROSU:

Ey kutsal taş! Satı Taşı!
Koca evliyanın el taşı!
On günlük yoldan atılan taş
Şu önünde satılan, güzel gelinin derdinin dermanı ol!
Çok gelinler satılır senin çevrende.
Ama yok bunun gibisi, gözleri üzüm irisi,
Işıkları dolanmış, 'ete kemiğe bürünmüş' su perisi...

Koca evliyanın el taşı!
Kutsal torbana takmış şu güzel başı;
Düşlerinde okşa em dağıtan ellerinle.
Us yetilmez gizeminden tohumlar serp avuç avuç dökleşsin..

-Herkesin gönlünü fethettin. A güzel gelin doğrusu sana imrendim (Kadın)
-İçten gelen arzularla yalvardık bunca kişi pak yürekle.
-Verecektir dileğini sen gör hele..
-Satıcı Baba nerde? Mal sahipleri nerede?
-İşte geliyorlar. (Satıcı Baba, Hüseyin ve Ali dayı konuşarak girerler)

SATICI BABA: İyi akşama kalmadınız, erken gelmişsiniz..

ALİ DAYI-HÜSEYİN: Üç günlük yoldan geldik. Yorgunluktan iyice bittik.

KALABALIK KOROSU: Üç günlük yoldan gelmişler, yorgunluktan bitmişler. (Taşın çevresinden ayrılıp, toplu halde bir kenara çekilmişlerdir.)

SATICI BABA(Hüseyin'e): Babayiğit Oğlum, adımı bana bağışlasana..

HÜSEYİN: Hüseyin, Veli Çavuş oğlu Hüseyin derler bana!

KALABALIK KOROSU:
Hüseyin'miş, Hüseyin'miş adı.
Doğrusu yiğit delikanlı..

SATICI BABA: Adı güzel, kendi güzel Hüseyin! De bana oğul, kaç yıllık evlisin?

HÜSEYİN: Yedi yılı doldurduk. Sekize döndük.

KALABALIK KOROSU: Yedi yıllık evlilermiş,
Tanrı bir çocuk vermemiş...

ALİ DAYI(Araya girer): Rahmetli babasıyla arkadaşlık. Daha beşikteyken nişanlanmıştık.

KALABALIK KOROSU: Bebekken nişanlanmışlar,
Beşik Kertme yapmışlar..

SATICI BABA: Hımm! Demek beşikte nişanlandınız? Peki kaç yaşında sınız?

HÜSEYİN(*Sabrı tükenmiş*): Yaşımızı neden soruyorsunuz Satıcı Baba? Ne yapacaksınız yapın! Ne eşitirip duruyorsunuz?

KALABALIK KOROSU:
Kızdı Hüseyin ama haklı değil mi?
Üç günlük yoldan gelmişler,
Böyle bekletmeli mi?

SATICI BABA (*Kalabalığa*): Sizin göreviniz; satışta malın değerini artırmak. Benimki de gelini iyi tanımak. İyi tanımlayalım ki, ona göre kutsal taşın çevresinde döndüreyim...

ALİ DAYI: Sen sor biz anlatalım.

HÜSEYİN (*Az önceki çıkışına pişman olmuş*): Olsun dileğimiz, istediğinizce para harcıyalım..

KALABALIK KOROSU: Olsun dileği; istediğimizce para harcayacak.

SATICI BABA: Hepten sözümüzü kesersiniz. Çekilin şöyle. Bak Hüseyin, oğlum burada bir töre vardır; bu iki gönül birleştirile kaç yıl olduysa, gelin o denli taşın çevresinde döndürecek. Siz her ne kadar evliliğinizin sekizinci yılındaysanız da; beşik kertme olmuşsunuz, bebekken birbirinize bağlamışlar sizleri.

ALİ DAYI: Oğlan kırk günlük, kız on günlüktü..

SATICI BABA(*Cevabı Hüseyin'den bekler*): Bu yüzden kaç yaşında olduğunuzu söylemeniz gerek..

HÜSEYİN: Yirmi yedi yaşındayız ikimiz de...

SATICI BABA: Öyleyse gelin tam yirmi yedi kez dönmeli taşın çevresinde. Böylece töre yerini bulmalı. (*Şaşkınlıktan ve meraktan, yorgunluktan bitkin bir durumda, yularla taşa bağlı bulunan Zeynep'I çözer ve taşın çevresinde döndürmeye başlar. Bağırmağa başlar. Bir anda orası bir hayvan pazarı yerine döner*) Satılık hayvan var! Genç mi genç, dinç mi dinç!

-Ödünç verir misin, ödünç?

SATICI BABA: Ödünç değil satılır. Açık artırma yapılır. Var mı artıran, var mı? Kol-kıç kütük gibi. Öyle mi güçlü, tam binek atı. Var mı artıran, şöyle değer veren gönlünce?

-Beşyüz var benden, beşyüz.

-Beşyüz elli...

SATICI BABA: Beşyüz elli oldu. Var mı fazla veren? (*Hüseyin ile Ali dayı şaşkın şaşkın onlara bakmaktadır*)

-Yediyüz elli veriyorum.

-Sekizyüz elli ..

-Benden binelli..

SATICI BABA: Binelli! Binelli! Var mı artıran? Acele edin acele edin! Sökün keselerin ağzını sökün, toy günüdür.

-Bin beşyüz elliye çıkıyorum.

-Eğer kuzlacıysa bin yediyüz elli veriyorum.

SATICI BABA: Kuzlacı at! Doğurgan, hem de iyisinden. Erkekse Sadık, dişiye Satı. Var mı? Var mı binyediyüzden yukarıya alan bu atı?

-Bin sekizyüz..

-Bin sekizyüz elli.

-İki bin, iki bin.

SATICI BABA: İki bin, iki bin! Hey Hüseyin, sen ne dedin? Sen de artırabilirsin?

-İki bin beşyüz.

HÜSEYİN: Beşbin verip atı alıyorum.

SATICI BABA: Beşbine yükseldi. Var mı artıran? Vakit az kaldı.

-Beşbin beşyüz..

SATICI BABA: Beşbin beşyüz oldu. Keseleriniz söküle hak yoluna döküle. Beşbin beşyüz!

-Beşbin yediyüz..

HÜSEYİN(*Kayınbabasına yavaşça*): Anlamıyorum, buradakilerden biri mi satın alacak kızımı? Bu nasıl iş? (*Satıcı Baba, 'beşbin yediyüz' diye bağırmayı sürdürmektedir*)

ALİ DAYI: Öyle olacak galiba. Artır, artır haydi durma..

HÜSEYİN: Altı bin, altı bin veriyorum.

SATICI BABA: Altı bin, altı bin! Var mı artıran? Üç turumuz kaldı..

-Altıbin ikiyüz.

-Altıbin beşyüz.

HÜSEYİN: Yedibin.

-Yedibin beşyüz.

-Sekizbin altıyüz.

-Sekizbin yediyüz..

HÜSEYİN: Dokuzbin.

-Dokuzbin beşyüz..

-Onbin, onbin verip atı alıyorum.

SATICI BABA(*Herkes susmuştur*): Tamam tur doldu. Yirmi yedi kere döndük. At da onbine bu delikanlıda kaldı. Al oğlum güle güle hayrını gör. (*Yuları adamın eline verir. O da yedeğine alıp, çeker götürür*)

HÜSEYİN (*İvediyile*): Satıcı Baba bu nasıl olur? O adam aldı götürüyor.

SATICI BABA: Oğlum töre böyledir. Son artırmayı sen yapabileseydin sende kalırdı. Şimdi sen lokmanı at! Bozuk paranı serp taşın! Sonra gidersin peşlerinden. Adamı razı eder, atını geri alırsın. Artırdığı fiyatı aşmamak kaydıyla, ne isterse vereceksin. O da satışa katılanları razı edecek. Ondan sonra da Satıcı Baba'yı göreceksin, onun hakkını vereceksin. Haydi şimdi ilk görevini yap! (*Hüseyin bir köşede duran heybeye koşar. İçinden bir çanta dolusu şeker-kuru üzüm çıkarır. Oradakiler sessiz ve saldırmaya hazır durumda beklerler. Hüseyin önce çantayı boşaltır taşın üstüne. Taştan yere dökülünceye dek kimse dokunmaz. Bir kısmı taşın üstünde kalır. Onları Satıcı Baba, yerdekileri oradakiler kapış kapış ettikten sonra toplayıp şapkasına doldurur. Daha onlar toplamaktayken Hüseyin bir avuç dolusu da bozuk para bırakır taşın üstüne ve kalabalık onları kapışmaya dururken, dışarıya koşar. Patırtı gürültü içerisinde sahne kararır.*)

9- ŞİH AHMET KISIRIN DİRDİNE DERMAN OLUYOR

Sahne 4

(*Zeynep tarlada sarı bir ışık altında çapa yapmaktadır. Bir süre çalışır. Çevreden kuş sesleri ve şu şırıltıları gelmektedir. Arkada bir kır panosu bulunması daha etkili olabilir.. Zeynep'in konuşmaları uzun süre kendikendine olur. Bir süre sonra Şih Ahmet gelir.*)

ZEYNEP: Öğle geçiyor, güneş fırladı gitti. Hüseyin hala gelmedi. Oysa hemen geliyorum demişti. Üstelik sokağın ortasında birdenbire ‘Sıkıştım, fena sıkıştım. Hemen geliyorum’ deyiverdi. Ancak kocakarılarından biri o ara, Hüseyin’e işmar etti gibi geldi bana.. Bizim yaşamımız çekilmez oldu artık.. O beni aldatıyor... (*Az durur uzaklara bakarken çapasına dayanmış*) Gelmedi Hüseyin. Halbuki kendisi iş üstüne çıkardı beni. Burada oyalanacaktık ki, canımız sıkılmasın. İpissiz dağın başında, yapayalnız bıraktı beni. Biliyorum artık sevmiyor, sevmiyor beni. (*Hızlı hızlı çapa vururken*) Tanrım içimden bir ses: ‘sen kısır değilsin! Sen kısır değilsin!’ diyor. Acaba o kocakarının dediğini mi yapsam? Belki Hüseyin’den döl almak yasaklanmış bana Tanrı tarafından. Bir başkasıyla mı...? Yanımda yöremde dolaşan erkekler çok.. Ama yapamam, yapamam! Ben Tanrının emriyle geldim ona. Erkek kadını bırakır ama kadın yapamaz; öyle gördük, öyle işittik biz! Biz bu töre içinde büyüdük.. (*Çapaya bir taş takılır. Onu çıkartıp başucuna oturur*) Şu taş nasıl da bebeğe benziyor. Bir çocuğum olaydı, şöyle ak tülbentlere belerdim. (*Başından ak başörtüsünü çıkarıp taşı sarar. Gözleri uzaklara dalar. Ve önce mırıldanarak sonra yüksek sesle ‘Mevlam şu taşta bir can ver’ türküsünü söyler. O türküye başladığında, Şih Ahmet gelmiş ve başucunda beklemektedir. İçinde ona karşı kabaran duygularla başbaşıdır.*)

ŞİH AHMET’İN DÜŞÜNCELERİNİN SESLENDİRİLİŞİ: Hey koca Tanrı! Neler yaratmışsın? Şu türkü çığırana, kendi ışığından bir pırıltı katmışsın. Büyüklüğünün, yüceliğinin üstüne hiç söz olur mu? Bağışla beni, sana yaklaşan bir güzellik-bir yücelik var bu kadında. Senin suretinde yere inmiş bir yücelik! Of anam oof! Yaşamım boyunca görmediğim bir güzellik! Tanrım günah yazma ona karşı içimde kabaran duygularımı dillendirmemi. Öyle mi arzu ediyorum şu gelini öyle mi! Onun cisminden fişkıran tatlı sesin yarattığı bir tatlı hoşluğa, tutkuya doğru sürüklüyor beni. Git kör şeytan! Azdırma beni! Doğru yoldan saptırma beni.. (*Farkında olmadan adım adım ilerlediğinden gölgesi Zeynep’in üstüne düşer*)

ZEYNEP(*Anında susar. Taşa sardığı örtüsünü çıkarıp, gelişigüzel başına atar*): Bir gölge var üstümde, adam gölgesi. Hüseyin sen misin? Niçin geciktin? Bana yalan söyledin değil mi? Yedi yıl bekledin birkaç ay daha bekleyemez miydin? (*Kafasını çevirince Şih’i görür. Kalktığı gibi çapa elinde kenara sıçrar ve bağırır*) Siz kimsiniz? Ne istiyorsunuz? Yaklaşma bana!

ŞİH AHMET: Korkma kızım, kaçma benden. Bir kötülük gelmez benden sana!

ZEYNEP: İn misin, cin misin? Ne istiyorsun benden? Yalnızlığımı mı kolluyorsun?

ŞİH AHMET: Yavrum ben ne inim ne de cinim. Senin gibi bir insanım. Karşı geçce köylerinden gelirim. (*Ona çok alıcı, arzu edici gözlerle bakar*).

ZEYNEP: Bana ne? Nereden gelirsiniz gelin. Gidin işinize!

ŞİH AHMET(*Ona doğru yaklaşarak*): Kızım sana bir zarar gelmez benden , korkma!

ZEYNEP(*Sımsıkı çapasına sarılır*): Git diyorum sana! Var yoluna git diyorum! Bir adım daha atayım deme. Kafanı dağıtırim çapayla!

ŞİH AHMET(*Durur*): Bir derdin olmalı senin. Böyle yalnızlıklarda kendikendinle, düşüncelerinle başbaşa; derdini türkülerle dökersin.. (*etkileyici bakışlar*). İÇ KONUŞMA: *Tatlı sesi inim inim inletiyordu dağları. Güzelliği kadar namuslu da. Adımımı atsam çapayı kafama yiyeceğim..*) Gel bacım gel! Anladım ki senin çocuğun olmaz. Belli çok yerlere gittin. Çok taşlara vurdun başını. (*Zeynep alıklaşır, elinden çapa düşer*) Ama yine de kurutamadın gözlerinin yaşını. Görüyorum, en az yedi yıllık çekmişliğin var gözlerinde kümelenen. Artık üzülme, güzel Tanrımın yüceliğini, ışığını yansıtan; melekleri perileri anımsatan, bülbül sesli kadını! (*Zeynep etkisi altına girmiştir*)

ZEYNEP (*Diz çökmüş, büyülenmiştir*): Siz, kara sakalı altında ak yürek taşıyan. Elinde asası dağlar beller aşan, dertlilerin darını ulaşan Hızır mısınız ne? Nereden bildiniz benim çocuğumun olmadığını? Yedi yıldır bu derdi çektiğimi nereden anladınız? Siz kayıptan haber veren bilican mısınız?

ŞİH AHMET(*Önünde diz çökmüş kadının başını okşiyarak*): Ben –haşa! – Hızır değilim. Ama belki bilicanım. Düşlerimde peygamberle konuşur, ondan emirler-fermanlar alırım. Öte geçede dillerde dolaşır adım sanım. Belli ki buralara gelmemiş namım.. (*Kasılarak*) Ben Alırıza oğlu Şih Ahmet’im.

ZEYNEP (*Korkuyla adama gözlerini diker*): Aman Şih'im, ben ettim sen etme! Sakın bana beddua etme! Seni herkes tanır. Sizi önce başka donda görmüştüm, onun için tanıyamadım. (*Ayaklarına kapanır*) Müsaade et gidip köye haber vereyim geldiğini; tekbirle-duayla karşılansınlar seni. N'olur bağışla beni... Zati günahlar altında ezilir dururum.

ŞİH AHMET (*Ağır ağır*): Kalk kadını kalk! Kalk da güneşe bak; neredeyse akşam olacak. Yalnız başınasın, git evine. Köyünüze geleceğim, ama şimdi değil. Geleceğimi haber verebilirsin. Size konuk olayım, kimin gelinisin?

ZEYNEP (*Ayağa kalkmıştır*): Veli Çavuş'un..

ŞİH AHMET: Şu rahmetli.. Tanırım, iyi tanırım. Karşı geçelere beni ziyarata gelmişti. Hak yoluna çokça para vermişti. Haydi bağışladım seni. Size konuk olacağım. Bu gece senin niyetine yatacağım. Derdini Peygambere anlatacağım. Ondan senin için bir derman isteyeceğim. Üzülme, haydi kalk! Git ve rahat et. Kocana da anlatmayı unutma; kendisiyle bu konuda pazarlık edeceğim. Veli Çavuş'un oğlu olduğuna göre, eli bolca olsa gerektir.

ZEYNEP (*Ayağa kalkar, şaşkındır*): Şimdi bize gitsek olmaz mı? Seni konuk eyleriz. Başımızın tacı, gözümüzün ruhusun. Bizde yatarsın. Tanrıya peygambere bizim evde tapşırırsın.

ŞİH AHMET (*İÇ KONUŞMA: Kötü ettik güzel gelin kötü! Bir şih değil de eşkiya olarak tanıtmalıydım kendimi sana.. O zaman kaldırırdım seni dağa, kimsenin ruhu bile duymazdı. Bunca kör insan arımdan koşar... Artık geç..*) Olmaz kızım olmaz, bu gece gelemem. Kızıllı köye uğrayacağım. Kurban kesmiş, beni bekliyorlar... (*Sahne kararır.*)

Sahne 5

(*Işıklar yandığında: açık bir ahır kapısının iki yanında Şih Ahmet, Hüseyin, Ali dayı durmuş pazarlık etmektedir. Akşam güneşinin son ışıkları kapıdan içeri süzülerek, orada bulunan gübre yığınının vurmaktadır. Zeynep de bir kenarda sonsuz bir sabır içinde beklemekte..*)

ŞİH AHMET: Hüseyin, Veli Çavuş'un oğlu! Senin baban baba adamdı. Eli boldu, cömertti. Hem de çok mertti...

ALİ DAYI: Şih'im, Hüseyin'in babasından geri kalan yanı mı var?

ŞİH AHMET: Yok Ali, damadımı hiç savunma. Hele Hüseyin sen de hiç alınma. Baban kadar cömert değilsin ki değil.

HÜSEYİN: Valla Şih'im, cömert olmasına cömerdim ama gelgelelim-darılma sen yükünü öyle yüceye yığdın ki- beş koyunun yanısıra, bir de katırımı istiyorsun. Oysa ki biliyorsun; burası dağlık bölge, katır bizim herşeyimiz. Beş koyunun yanına üç koyun daha katayım, uzlaşalım...!

ŞİH AHMET (*Alınmış*): Evladım senin bileceğin iş bu. İster ver, ister verme. (*Zeynep yalvarıyla bakar kocasına*) Ben gelini kırdı gördüm acıdım. Ağzından çıkan 'ah!' dağı taşı deliyordu. Bir ağıt tutturmuştu, göğe yükseliyordu. Ben sordum o anlattı. Benim de içimde fırtına koptu. Adına uykuya yattım, düş gördüm.

ALİ DAYI: Şih'im sen bilirsin ocağına düştük..

ZEYNEP (*Adamın ellerine sarılır*): Yüce Şih'im! Gördün, gözetledin göklere çıkar ahım. Vaz gelme bu işten. İste istediğini! (*Boynundaki altınları koparıp, adamın ayaklarının dibine atar.*) Al altınlarım senin olsun, kurtar beni bu dertten!

ŞİH AHMET: Yok kızım yok.. Bildiğin gibi değil bu iş. Çünkü ben kendi başıma görmem bir iş. Tanrı buyurur, peygamber emreder. Onlar bana düşlerimde ne yapacağımı der. Senin için 'O gelinde kötü cinler yuva yapmış. Onca yıl boyunca ne yaptılarsa, çıkmamış. Bir sıcak gübre yığını üstüne oturup bekliyecek. Sen ise üç 'yasin' okuyup cinleri kamaşa dolduracak, 'ihlas' ile ağzını kapatacaksın. Daha bir çok şeyler söyledi. Hepsini size söyleyemem. 'Karşılıklı olarak da kocasının en gözde, en sevdiği şeyini alacaksın' dediler. Bu emir, bu buyruk dışında iş yapamam. Önce de size anlattım bunları.

Ayrıca yabancı kimselerin bulunmayacağı yerde yapmamız gerek. Şu ahır da boş, işte tam yeri..
Hüseyin! Kabul ettiğin an başlayabiliriz..

HÜSEYİN(*Uykudan uyanır gibi*): Doğru benim en sevdiğim, en gözde hayvanım katırımdır. Çevrede bir eşi daha yoktur; boyundan, huyundan ve husundan yana.. Şu yol yoksulluğu içinde can damarımdır. Ama mademki Tanrı buyurdu, peygamber emretti. Ve atacaksın madem üstümüzdeki şu pis derdi: verdim gitti katırı da.. Şu andan itibaren, o da senin oldu..

ŞİH AHMET: İşte şimdi babanın ruhu şad oldu. Şimdi Ali ağa, Zeynep'in bir babası sen, bir babası ben. Hüseyin sen de Tanrının emriyle kocası.. Şunca köy bölgenin şıhı ve hocası olan ben size derim ki: Oturun şu köşede, hiç birşeye karışmayın. Ağzınızı açıp da bir tek kelime konuşmayın. Ben dualar edeceğim. Dünyalar dolusu cinleri biraraya getireceğim. Ben duaya başladım mı gözüm görmez olur kötülükleri, kendimi yitiririm. Bir bakarsınız burdan yiter, giderim. Bana yaklaşmayın sakın! Beni tutmaya kalkışmayın. Benden mutlaka üç adım geride durun.. (*Öyle etkili konuşur ki, oradaki istem dışı olarak, üç adım geri çekilirler*) Çevremi ecinni kalabalığı sarmıştır. Yaklaşanları çarpar, ezip yokeder...

ALİ DAYI(*Tuhaf bir ürperti içinde*): Haydi Hüseyin şöyle bir köşede oturalım.(*İkisi de kapının bir yanından epeyce aralıklı olarak ve seyircilere yüzleri dönük otururlar*)

ŞİH AHMET(*Önce kendine düzen verir. Sonra birdenbire başlar dualar okumaya. Bir süre mırıl mırıl gözlerini Zeynep'e dikerek dua okur. Sonra cebinden bir kamış çıkarır ve onu elinde tutar. Etkili bir şekilde*) Yaklaş yanıma Zeynep gelin! (*Baş-göğüs ve bacakları üç kez işaretler*) Soyunacaksın Zeynep! Geç içeri! Soyun dipten başa! Anadan doğma olacaksın! (*Hipnotize eder gibi*) Soyun Zeynep, ciscibıldak ol! (*Kadın soyunmaya başlayınca sahnede renkli ışık kırılmaları olur. Bu ortam içinde soyunur. Babası ile kocası o yana hiç bakmazlar, birer taşkırlar sanki..*) Otur sıcak gübrenin üstüne. Yayılın sıcaklık vücuduna. Kul yapısı hiç birşey kalmasın üzerinde. (*Bunları söylerken, kadına yiyecekmiş gibi bakmaktadır o soyunduğu yerde.*) Kapıyı kapatıyorum. (*Kapar*) Kendinle başbaşa kal orada! Şimdilik iyilik cinlerini toplayıp yolluyacağım sana. Burası bir savaş alanı olacak. (*Çok acayip hareket ve seslerle cin çağırılmaya başlar. Bir süre bunları sürdürür. Ali dayı ve Hüseyin şaşkınlık içindedir. Şih kendinden geçmiştir. Karşısında birileri varmış gibi konuşur. Hem konuşur, hem de karşısındakilerin yerine yine kendisi cevap verir...*) Hepiniz buradasınız, söyleyin bana Yecücler Mecücler, padişahınız kim?

.....
Ha sensin değil mi? (*Eliyle boşluğu gösterir*) Gel buraya ve bana en yaşlı cini bul içinizden!

.....
Söyle bana yaşlı cin! Söyle bana Zeynep'in derdi ne? Neden çocuğu olmaz?

.....
Demek içinde o var.. İcini yiye yiye şişkoşmuş cin var. Yok mu kolayı onu çıkarmanın?
Söylemeyeceksin ha, söylemeyeceksin öyle mi? Senin gırtlığını sıkacağım. (*Eli havada birşey sıkır gibi*) Söyle diyorum söyle! Senin yüzünden koskoca cin taifesini kamışa doldurup, ağzını mumluyacağım. Hııı, demek söylüyeceksin?

.....
Demek hep birlikte içeri doluşacağız? Sonra Zeynep'e yapışacağız? Eme eme çıkaracağız o şişkoyu? Biraz zor olacak, belki bağırarak öyle mi? (*Yeniden acayip hareketler yapar. Komut verir*) Sıraya gir! Cin ordusu üçerli kol ol. Peşimi takip et, uygun adım marş! (*Yürür ve kapıyı açıp kapatır, sesler içerden gelir*) Halka ol! Üç kere dolan gelinin çevresini. Dikkaat yapış! (*Gelin birden bağırır*) Daha yavaş daha yavaş em! (*Soluk soluğa ve heyecanla*) Fazla eziyet verip geline çile çektirmeyin! (*Ah! Oh! Ve diğer heyecan ünlemleri sürdürülürken:*

HÜSEYİN: Ali dayı Şih içeride..

ALİ DAYI: Aman oğlum sus..

HÜSEYİN: Ne yapıyor acaba? Cinler kızına çok eziyet veriyor olmalı...

ALİ DAYI: Şu koca memlekette ondan başka yok cinlere hükmeden. Kaç kere görmüşler havada uçtuklarını Şih Ahmet'i..

HÜSEYİN: Ben de duydum. Çok işlerini onlara gördürürmüş. Bir koca tarlanın taşını onlara paklatmış. Bağının budanmış çubuklarını onlara toplatmış.

ALİ DAYI: Onlar da kendi canlarından korkuyorlar. Şuncağız kamışa sıkışıyor binlercesi. Zahar çok sıkılıyorlar, eziyet çekiyorlar..

HÜSEYİN: İnsan bir görse acaba nasıl yaratıklar? *(Bu arada içerden anlaşılmas sesler, inilti ve heyecanlı solumalar gelmeye devam eder)*

ALİ DAYI: Küçük büyüklü tıpkı insana benzerlermiş. Hem sonra okuyan insanın duayı iyi bilmesi gerekirmiş. Bir kelimesini şaşırırsalar, cinler onu çarpar, ağızlarını çarşambadan perşembeye çevirirlermiş. Korkar, her 'ben hocayım diyen kişi, yapamazmış bu işi. Bakma sen, Şih Ahmet ermiş kişi. O öyle bir adam ki, bir bakarsın kaybolur ve ancak yedi yıl sonra çıkar ortaya..

HÜSEYİN: Ali dayı sakın kızın cinlerle başbaşa bırakıp, şimdi de kaybolmuş olmasın. Biliyorsun beş-altı yıldır yoktu, birdenbire ortaya çıktı.. Baksana kızın içeride inliyor. Belliki cinler çok eziyet ediyorlar..

ALİ DAYI: Oğlum sen aklını mı kaçırdın? O keramet ehli bir kişi. O bir yiter, ortaya çıktığında; ya Mekke-i Mükerrreme'de ya da Medine-i Münevvere'de olduğunu söyler. Böyle bir adam, hiç cinlerin yanında tek başına Zeynep'i bir eksiketeği bırakır mı? Doğrusu sen onunla fazla konuştun, sözüne söz ettin..Ne isterse kabullenecektin. Ben dedim içimden, şimdi herşeyden vazgeçip sana hışım edecek.. Seni onulmaz bir derde daha duçar edecek..

HÜSEYİN(*Saf saf*): Belki de babamı tanıdığı için bana kızmadı. Aslında ben birden us yetiremedim. Karşımdakini normal bir insan sandım. Oysa o ulu kişi! *(Susar. İçerden aynı çeşit sesler sürer)* İçeriden iniltiden başka birşey gelmiyor. Acaba n'oluyor? Ne yapıyorlar? Sakın kızını öldürmesin cinler! Kapının yarığından bir baksak mı? *(Ayağa kalkar. Ali dayı anında kolundan yakalar)*

ALİ DAYI: Dur oğlum! Adımı atayım deme. Şimdi tüm çevremiz cinlerle dolu. Hepsi içeri girmedi ya; bir kısmı da burada gözcülük yapıp, onları koruyordur. Bizi hemen çarparlar otur oturduğun yerde. Şih Ahmet içerdeyken, cinler hiç birşey yapamaz kızıma... *(Birden kapı açılır)*

ŞİH AHMET(*Hafif bir yorgunluk vardır, bağırır*): Sıraya giiiiir! İkişerli kol halinde dışarı çık. Çevir etrafımı! Ey yaşlı cin, o kötülük cini şişko çıktı mı?

.....
Çıktı demek. Döl yatağına yeşerecek bir bitki yerleştirdin mi? Pekala! Ey benim yaranlarım cinlerim! Sizleri toplu salamam, dünyamızda başiboş dolaşmanıza göz yumamam. İnsanlara sakıncanız olur.. *(Bağırır, coşar acayipleşir)* Tek sıra oool! Küçül, küçül, nohut kadar küçül girin bakayım kamışa! Girin yalvarmayın! Tümünüz dolun kamışa.Sonra işler açmayın başımıza. Kötülük cinlerini yediniz siz de kötüleştiniz *(dualar okur)* Kamışın ağızını mumluyayım. Çek kafanı içeriye! *(Elindeki kamışın ağızını cebinden çıkardığı bir parça balmumuyla kapatır. Dualar okurken birden silkinir. Olağanüstülüğü gitmiştir. Düşer, kendini kaldırıp yere atar)*

ALİ DAYI(*Aceleyle*): Koş Hüseyin tutup kaldıralım. Zeynep kızım sen de giyin gel! *(Kaldırır larken)* Kalkın Şih'im, kalkın hocam..

ŞİH AHMET(*Güçlülükle doğrulup kalkar*): Çok şükür Tanrım sana! Çok zor bu cinlerle uğraşmak çok. Ufak bir yanlışlık, insanın ölümüne sebep olur. Zeynep gelin gitsin, gitsin yatsın artık. Ona da çok eziyet verdiler cinler.. *(Zeynep çıkar. Şih'a hiç bakmaz, üzgün-ağlamaklı yürür)*

ALİ DAYI: Zeynep kızım, Şih'in elini öpsene. Senin için hayatımı ortaya koydu. Cinlerle cebelleşti.

ZEYNEP(*Şih'a döner ve anlamlı anlamlı bakar*): İçeride öptüm elini, öyle değil mi Şih'im? *(Hızla çıkar)*

ŞİH AHMET(*Heyecanlı*): Doğru, hem de birkaç kere.. korkmuş olacak.. Ben artık gideyim. *(Sahne kararır.)*

9-GERÇEĞİN DEDİKODUSU BU: ZEYNEP KADINLIĞINI İSPAT ETTİ

Sahne 6

KONANTAŞ: Kır yolunda bir seki, I. Ve II. Gelin sırtlarında çalıp çırpı girerler ve sekiye ofluyarak konarlar yükleriyle birlikte. Biri gebedir. Yıllar daha da çökertmiştir bu iki gelini..

II. GELİN: Gidi gençlik! Uçtu gitti..

I.GELİN: N'oldu kahırlandın yine?

II.GELİN: Aklıma ne geldi biliyor musun? (*Öbürünün yanıtlamasına aldırılmaz*) Biz üç çocuktuk, üç genç kız olduk. Gelinlik çağımız geldi; üçümüzün kısmeti birden geldi, gelin olduk..Üçlü yaşadık, üçlü çalıştık. Bulgur haşladık, odun taşydık. Tezek topladık kırlarda. Kuzukulağı-yemlik çektik anızlarda torbalar dolusu. Kenger kestik düzharmanlarda, sakız kanattık. Üçlü çiğnedik sakızlarımızı. Sütleğen çekerken patlattık eldamarlarımızı..

I.GELİN(*Üzgün*): Yeter yeter Tanrı aşkına, depreştirme yaralarımızı!Anıtma üçlü geçen anılarımızı.. Ah, az mı yalattığımız kertenkelelere avuçlarımızı? Geleceğimizi keşfetmek için Dıngıl Diken'ine az mı değnek saplamıştık?

GELİNLER KOROSU:

Biz üç gelindik altı ay öncesine dek.

Koca köyde üç can yoldaşı..

Birbirimizin sırtaşı, aktaşı, karataşı,

Çatım çatım çatlıyan Sabırtaşı..

Sana üçüncü gelin derlerdi, çoluk-çocuk öyle bellemişti..

Adın Fatma'ydı ya, kimse bilmezdi; bilmesinlerdi..

Derdinden kimse anlamazdı; anlamasınlar..

I.GELİN: Terkettin bizi Fatma, üçüncü gelin;

Çocuk yolundaymış senin de ecelin. Yedi çocuk sen var ettin. Sekizinci ise seni yok etti..

II.GELİN: O gitti. Gitti gider. Belki de şimdi bize yer hazır eder.

I.GELİN: Öyle korkuyorum ki; ben de sekizinciye gebeyim. Bir kötü, bir bumburuk korku oturmuş yüreçiğime doğururken öleceğime dair bir korku.

II.GELİN: Niye korkuyor muşsun? Ben sekizinciye, onun ölümünden sonra doğurdum. Üstelik ben de senin gibi korkardım. Ben geçtim o köprüyü, sen de geçersin selametle. Kocadede'nin elinin suyunu ya da yedekat ipekliye sarılı evliyanın kutsal tasından su içersin. Ondan sonra arslan gibi doğurursun..

I.GELİN: Anam aslında o ölecek gelin değildi. Sancısı tuttuğu gün güneş batımında eşik arasına bulaşık suyu dökmüş. Alkarı'nın peşinin ucunu kirletmiş.

II. GELİN: Öyle ya, eşik arası, Alkarı'nın yeridir.

I.GELİN: Akşamdan sancısı hızlanmış. Gelinceğizi göklere çekmeğe başlamış. Birden 'al basmış'. Dili dudağı kurumuş, boğulmuş. Hatırlamıyor musun biz bile yetişemedik? Alkarı boğmuş gelinceğizi, şişten-demirden elleriyle ciğerini söküp götürmüş. Ondan sonra ağızından burnundan kanlar boşanmış..

II.GELİN: Anacığım eceli gelmiş zavallının. Yoksa söyleseydi, böyle böyle; eşik aralığına bulaşık suyu döktüm diye; bir tütsü yapar kurtarırlardı onu Alkarının elinden.. Aman sen de öyle birşey yapmıyasın sakın. (*Az susarlar*) Ah ben bugün kimi gördüm kimi?

I.GELİN: Kimi gördün, kimi? İn mi cin mi?

II.GELİN: Küçük dağları ben yarattım diye diye dolaşiyor. Karnımı devire devire su taşıyor. Bir kurum çalım.. Dedim ki kendi kendime; hey gidi allım! Senin daha bir, benim ki dokuza çıkmak üzere.. Ben senden dokuz kat daha yükselirsem, aya çıkmalıyım...

I.GELİN: Demek gebe diye gecikleniyor.. Şih Ahmet'e dua etsin, onun keskin nefesine dua etsin.

II.GELİN: Ne yalan söylüyeyim? Hiç aklım-usum ermedi bu işe! Sekizinci yıl kısır Zeynep hamile!

I.GELİN: Ama biliyorsun, Şih Ahmet de bir evliya; gayıptan konuşur, gelecekte haber verir. Onun çok çok kerametleri söyleniyor. Öyle olağanüstü işleri varki, dilden dile dolaşiyor her yanda...

II.GELİN: Öyle ama köyden bazılarının ağzında da şey olduğu.. (*Eğilip kulağına fısıldar*) gevelenip duruyor..

I.GELİN: Öyle şey olmaz. Öyle birşey yapan adam, altı ay sonra gelip de beş koyunla katırı nasıl götürmeye cesaret eder? Hem bu sözleri dışının arasından çıkarıp da günaha girme sakın.. Ermişlerle uğraşılmaz, sonra derdine derman bulunmaz.. Bak dinle sana birşey anlatayım da: Şih Ahmet birgün bir evde konaklayıp, orada yatmış. Ermişliğinden yana çok övüldüğü için, evin küçük gelini bunu denemek istemiş. Şeytan girmiş kafasına, gitmiş gece şihın koynuna girmiş. Kocası gibi sarılmış, orasına elini atmış. Ama o ne? Bir deste gül gelmiş eline, onu tutmuş. Gelin de sabaha çıkmadan canı çıkmış. Onunla uğraşmaya, hakkında konuşmaya gelmez.. (*Kalkarlar ve ışıklar kararır*)

Sahne 7

(*Işıklar yandığında her zamanki sokak ve duvar dibinde oturmuş çarıkclarını onaran I.Delikanlı ve II.Delikanlı gözüktür..Aralarında konuşup tartıştukları anlaşılır. Kadınlar aynı sokağa girip, yanlarına oturur ve yüklerinden kurtulurlar*),

I.DELİKANLI: Tövbe tövbe! Tövbeler olsun.

II.DELİKANLI: Niye yalan söylüyeyim kuşkulaniyorum..

II.GELİN (*I.geline*): Ben sana demedim mi? Bak bizim herif de duymuş.

I.GELİN: Ben inanmıyorum. Sana anlattım ya. Şu heriflerden de yüzüm kara, onun şeyi bile yokmuş. Bir deste gül varmış orasında..

II.DELİKANLI: Öyle deme bacım, şeyi yokmuş da üç tane oğul ile dört kızı nereden almış? Ağaç kovuğundan mı?

I.DELİKANLI: Onlar, Tanrının emriyle almış olduğu karısından doğmuş..

I.GELİN: Siz anlamadınız benim dediğimi; Şih Ahmet'e karşı öyle cinsel istek duyan oldu mu, gül destesi olurmuş..

II.GELİN: Bu isteği duyana öyle gözükmüş demek.

II.DELİKANLI: Herkes gibi ben de bilirim o hikayeyi.. Peki ama ya Şih Ahmet'in kendisi duyarsa böyle bir istek, n'olacak?

I.GELİN: Vallah ne bileyim! Ben hiç öyle kötü düşünemiyorum. Bir evliya demiş tapmışım..

I.DELİKANLI: Ben de öyle.. Onca varlıksızlığımız içinde; çocuklarımın rızkından kesip, bir teneke buğday vermişim o gelişinde..

II.DELİKANLI: Vermesine ben de verdim. Sen 'Allah' de ver, balık bilmezse, Halık bilir. Ama yine de içimde bir kuşku var, bunu atamam ben.

I.DELİKANLI: Ama inadım yok, belki de Şih Ahmet'tendir o çocuk. (*Öbürleri şaşırır*) Ancak senin anladığın anlamda değil.

ÖBÜRLERİ: Nasıl yani?

I.DELİKANLI: Ben evliyalar menakıbında okudum; evliyanın elinden bir kadın o niyet ile bir lokma alıp yese, çocuğa kalırmış..

(*O sırada Hüseyin çökmüş bir durumda, ölgün ölgün selam vererek geçer*)

HEPSİ BİRDEN: O geçti Hüseyin. Ama ne denli de ölgün. Sanki on yıl yaşlanmış. Sanki bir kavgada yenilmiş..

II.DELİKANLI: İki ay oluyor ki, hep böyle; hiç potu açılmıyor. Diyorum size işin içinde iş var. Sonra Şih Ahmet koyunlar ile katırı istemeğe geldiğinde basbayağı direnmiş. Vermek istememiş.

ÖBÜRLERİ: Ama yine de vermiş..

II.DELİKANLI: Siz yine işkillenmeyin, dediğiniz olsun.. Haydi avrat sırtla şeleşini doğru eve. Git de ekmeği pişir. Ben de şu çarığı onarıp geleyim.

I.DELİKANLI: Doğru ya, bizim avrat haydi sen de.. Yıldı bir kez dedik dinlenelim, bu çarıklar çıktı başımıza.. Yarın yine dağın yolunu, sürünün peşini tutacağız (*Kadınlar şeleklerinin altına girer, erkekler yardım etmeğe çalışırken III. Delikanlı girer ivediyle*)

Sahne 8

III.DELİKANLI: Sizi birarada bulduğum ne iyi oldu. Bakın bakın ne buldum?

ÖBÜRLERİ: Dağ köylerinden bir karı mı buldun? Çocuklarına ana mı buldun?

III.DELİKANLI: Bir kağıt buldum..

ÖBÜRLERİ: Bir kağıt bulmuş. Ne kağıdı?

III.DELİKANLI: Bir kağıt ya, Hüseyin'den düştü. Hele gelin şöyle..

II.DELİKANLI(*I.delikanlıya*): Al da oku görelim ne yazıyor? Sen askerde hepimizden iyi okurdun.

I.DELİKANLI(*Alur kağıdı merakla açar, öbürleri çevresini sarmıştır*): Hem de daktiloyla yazılmış. Durun bir içimden süzeyim.. (*Seyircilere döner ve sessiz okurken yüzü korkunç bir değişmeye uğrar..*)

ÖBÜRLERİ: Ne yazıyor? Okusana!

I.DELİKANLI(*Ağır ağır ve heceliyerek*): ‘... Veli oğlu Hüseyin’in muayenesi yapılmış ve meni tahlili sonunda; bir miligram menideki sperm sayısının 60.000.000’den düşük olduğu görülmüştür. Çocuğu olmayacağına dair rapordur...’ (*Tümü şaşkın ve taş kesilmişlerdir. O şaşkınlık anında birdenbire Hüseyin girer yeri araştırarak. Durumu kavrar ve kağıdı I.Delikanlının elinden kaptığı gibi kaçar. Bütün gözler ona döner..*)

GELİNLER VE DELİKANLILAR KOROSU:

O Hüseyin’di o! Kağıdı aldı kaçtı.

Kaçmadı sanki uçtu.

Gerçek şimdi ortaya çıktı:

Şih Ahmet’e ulu hoca, evliya derdik; ipliği pazara çıktı.

Hayın çıktı, namussuz çıktı..

Ya Zeynep’e vurulan kısır damgasının suçlusu kim?

Geleneklerimiz mi? Karabilgisizliğimiz mi?

Yoksa bizi bu durumda bırakanlar mı?

Her kimse ve her neyse;

Zeynep kadınlığını ispat etti.. (*Işıklar kararır. Az sonra aynı sokak hüznü bir renkle ışıtlır.*)

EPİLOGOS

(*Oyundan bazı kişiler geçerlerken, sokağın hüznü ortamı içersinde, Hüseyin ile Zeynep hakkında; kesintili olarak olasılar sunarlar...*)

I.DELİKANLI: Durumun köye yayıldığı günün gecesi, yittiler ortalıktan Hüseyin’le Zeynep...(Çıkar)

II.DELİKANLI(*Hemen arkasından*): Oysa anlaşılmasaydı, belirginleşmeseydi durum, yaşayıp gideceklerdi aramızda. Üç kişii bilecekti.. Alınıyazılarına razı geleceklerdi.. (*Çıkar. Az ara.*)

III.DELİKANLI: Kayarasının mağaralarından birinden, çocuk ağlaması duymuşlar oduna giden kadınlar. Ninni sesleri yankılanıyormuş Kayarasının Derede.. Tıpkı Zeynep'in sesiymiş.. (*Çıkar, az ara.*)

ALİ DAYI (*İyiden yaşlanmış, ağlamaklı*): Bugün düşümde gördüm yavrumu, Zeynep'imi. 'Baba ben iyiyim, canım sağ' dedi, çocuğum da oldu. Öyle bir rahatım ki.. Hüseyin'le gül gibi geçinip gidiyoruz..' Bulutlardan seslendi bana. (*Ağlıyarak*) Ah yavrum senin sebebin benim. Anan da öldü, şimdi çekiyorum sana yaptığımı... (*Çıkar*)

I.YAŞLI KADIN: Geyikatılanın Kayalık'ta Hüseyin'i görmüşler.. Bir geyiğin peşinden geyik gibi koşuyormuş.. (*Çıkar. Az ara*)

II.YAŞLI KADIN: Zeynep'i Şih Ahmet tutup göğe çekmiş. Hüseyin peşini bırakmamış. Üçü birlikte bulutlardan kayıp sır olmuşlar.. (*Çıkar*)

III.YAŞLI KADIN: Hüseyin ile Zeynep bir kentte otururlarmış. Adlarını bile değiştirmişlermiş.. (*Çıkar iki gelin girer az sonra..*)

I.II. GELİN: Adı samı yitti Zeynep gelinle Hüseyin'in. Sadece öyküleri kaldı.

İsmail KAYGUSUZ LONDRA, Aralık-1997